

ODPADKI V SLOVENIJI

Priročnik za ravnanje s komunalnimi odpadki

Uvodna beseda

Na ravni Republike Slovenije smo v zadnjem obdobju sprejeli vrsto zakonov in podzakonskih aktov, ki urejajo področje ravnanja z odpadki. Da bi olajšali razumevanje področja ravnanja z odpadki lokalnim skupnostim, še posebej pa županom slovenskih občin in občinskim svetnikom ter direktorjem gospodarskih javnih služb oziroma komunalnih služb, smo se odločili izdati ta priročnik. Priročnik na eni strani želi podati celovit vpogled v novo okoljsko zakonodajo na področju ravnanja s komunalnimi odpadki, na drugi strani pa želi prejemnikom omogočiti, da lahko na enem mestu najdejo konkretne informacije o svojih novih obveznostih in pristojnostih na področju ravnanja z odpadki. Tiste obveznosti, ki so še posebej pomembne ali časovno aktualne, smo posebej izpostavili v preglednih opozorilnih okvirčkih, ki jih boste našli med besedilom priročnika.

Priročnik je razdeljen na pet glavnih poglavij. V prvem podajamo uvodno razlago koncepta ravnanja z odpadki v Sloveniji. Predstavljamo strateške in programske usmeritve ter regionalni koncept ravnanja z odpadki, ki se je v Sloveniji izkazal za najbolj ustreznega.

V drugem poglavju boste našli pregled celotne zakonodaje na področju ravnanja s komunalnimi odpadki. Najprej po delitvi na zakonske in podzakonske akte (uredbe, navodila, pravilniki itd.), sledi pa obrazložitev nekaterih še posebej pomembnih določb iz teh predpi-

sov: določbe o ravnanju s komunalnimi odpadki in o oskrbovalnem standardu, o odlaganju odpadkov in obratovanju odlagališč, o plačevanju takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov ter o embalaži in odpadni embalaži.

Tretje poglavje pregledno deli pristojnosti in obveznosti lokalnih skupnosti na področju ravnanja z odpadki. Zaradi kompleksnosti zakonodaje smo se odločili za razporeditev določb po vsebinah, ki jih obravnavajo, to pa so pristojnosti in obveznosti občin na področju ravnanja z odpadki, finančne zadeve v zvezi z lokalnimi javnimi službami, komunalnimi storitvami in odlaganjem odpadkov ter standardi za ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami.

Na koncu priročnika boste poleg slovarčka nekaterih izrazov, ki jih pogosto uporabljamo na področju ravnanja z odpadki, našli tudi naslednje priloge: vprašalnik za upravljalce odlagališč odpadkov ter odključniki aktivnosti za upravljalce obstoječih odlagališč, ki bodo prenehala obratovati po koncu leta 2003 oziroma 2008.

Čisto na koncu pa je na voljo še nekaj praznih listov. Dodali smo jih v upanju, da jih boste prejemniki priročnika čim prej napolnili z zapisniki o opravljenih aktivnostih, ki bodo pripomogle k razrešitvi problemov ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji.

dr. Jani Zore, državni podsekretar
Ministrstvo za okolje in prostor

Vsebina

I. Sistem ravnanja z odpadki v Sloveniji	7	III. Pristojnosti in dolžnosti lokalnih skupnosti na področju ravnanja s komunalnimi odpadki	43
1. Strateške in programske usmeritve	8	1. Pristojnosti Vlade RS ter lokalnih skupnosti in proizvajalcev odpadkov	44
2. Regionalni koncept: funkcionalna delitev ravnanja z odpadki v Sloveniji	11	2. Pravni akti, ki opredeljujejo pristojnosti in obveznosti občin na področju ravnanja z odpadki	45
Lokalna (občinska) raven	12	Zakon o varstvu okolja	45
Regijska (medobčinska) raven	12	Zakon o gospodarskih javnih službah	46
Nadregijska raven (omrežje regijskih centrov)	12	Zakon o lokalni samoupravi	46
II. Pregled zakonodaje na področju ravnanja s komunalnimi odpadki	15	3. Pravni akti, ki opredeljujejo finančne zadeve v zvezi z lokalnimi javnimi službami, komunalnimi storitvami in odlaganjem odpadkov	48
1. Splošni akti (zakoni)	16	Zakon o financiranju občin in Zakon o javnih financah	48
2. Podzakonski akti (po področjih)	17	Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb in Uredba o predhodni prijavi cen komunalnih storitev	48
Ravnanje z odpadki in nevarnimi odpadki	17	Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov	49
Ravnanje s komunalnimi odpadki in obvezne lokalne javne službe	17	4. Pravni akt, ki opredeljuje standarde za ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami	50
Odlaganje odpadkov	17	Odredba o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki	50
Embalaža in odpadna embalaža	18	IV. Slovarček pogosto uporabljenih izrazov s področja ravnanja z odpadki	51
3. Obrazložitve nekaterih pomembnih določb iz predpisov o ravnanju z odpadki	19	V. Priloge	63
Ravnanje z odpadki - splošno (akt: Pravilnik o ravnanju z odpadki)	19	1. Vprašalnik za upravljalce odlagališč odpadkov	64
Ravnanje s komunalnimi odpadki in oskrbovalni standard (akt: Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki)	20	2. Kaj mora narediti upravljalet obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati do 31. 12. 2003?	66
Odlaganje odpadkov, obratovanje odlagališč in biorazgradljivi odpadki (akt: Pravilnik o odlaganju odpadkov)	28	3. Kaj mora narediti upravljalet obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati po letu 2008?	68
Taksa za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (akt: Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov)	36	4. Beleške	71
Embalaža in odpadna embalaža (akt: Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo)	38		

I. Sistem ravnanja z odpadki v Sloveniji

1. Strateške in programske usmeritve	8
2. Regionalni koncept: funkcionalna delitev ravnanja z odpadki v Sloveniji	11
Lokalna (občinska) raven	12
Regijska (medobčinska) raven	12
Nadregijska raven (omrežje regijskih centrov)	12

1. Strateške in programske usmeritve

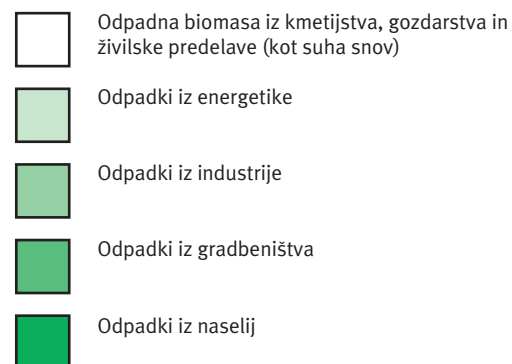
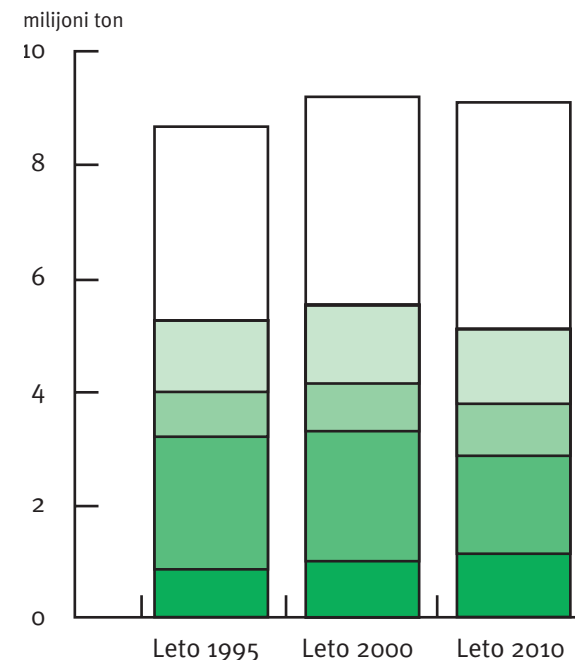
Odpadki so eno najslabše urejenih področij varstva okolja v Sloveniji ter zato dejavnik onesnaževanja in ogrožanja vseh sestavin okolja. Nakopičeni problemi pri ravnanju z odpadki so večplastni in izvirajo iz dosedanjega družbenega odnosa do odpadkov in načinov ravnanja z njimi, iz pomanjkljive upravne in strokovne usklajenosti in organiziranosti, iz geoloških in hidroloških značilnosti slovenskega prostora, značilnega vzorca poseljenosti in v slovenskem prostoru čedalje bolj prisotnega in močnega pojava sindromov NIMBY (ne na mojem dvorišču) in NIMET (ne v času mojega mandata).

Razreševanje problematike ravnanja z odpadki je pogoj za doseg pomembnega dela ciljev na področju varstva okolja. Problematika je kompleksna in zaradi omejenih virov terja selektiven pristop in ravnovesje med organizacijskimi in pravno-ekonomskimi ukrepi na eni strani ter konkretnimi tehničnimi rešitvami na drugi.

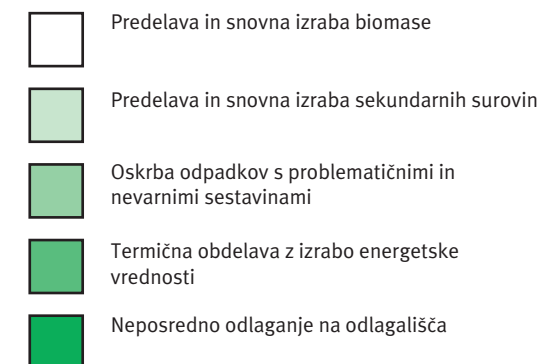
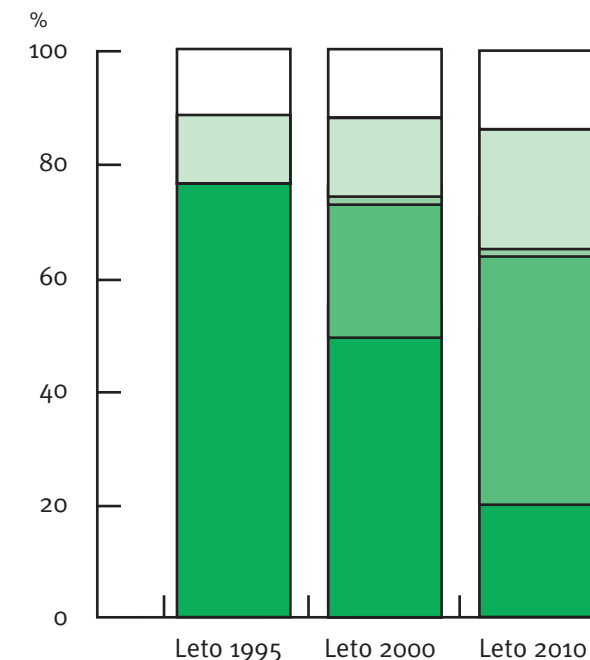
Učinkovito in za družbo sprejemljivo ravnanje z odpadki zahteva veliko število ukrepov in dejavnosti, ki so med seboj tesno povezani in se dopolnjujejo. Postavljene cilje bo mogoče doseči ob najširšem razumevanju vpliva problematike odpadkov na razvoj ter ob soglasju najširše javnosti pri umeščanju objektov in naprav za ravnanje z odpadki v prostor. Količine komunalnih odpadkov bo mogoče zmanjšati z ustreznim zbiranjem posameznih vrst odpadkov ter z zagotovitvijo njihove snovne in energetske izrabe.

Strateške in programske usmeritve na tem področju segajo v leto 1996, ko so bile izdelane **Strateške usmeritve ravnanja z odpadki v R Sloveniji**. Te so sestavni del **Nacionalnega programa varstva okolja**, ki je pripravljen na podlagi Zakona o varstvu okolja.

Okvirne količine odpadkov in trendi

Napoved ravnanja z odpadki iz naselij

Kateri so strateški cilji ravnanja z odpadki, ki jih opredeljuje Nacionalni program varstva okolja?

- Zmanjšanje nastajanja in nevarnostnega potenciala odpadkov na izvoru;
- povečanje snovne in energetske izrabe odpadkov ter zmanjševanje emisij toplogrednih plinov;
- vzpostavitev učinkovitega sistema ravnanja z odpadki;
- postopna odprava starih bremen.

Z uveljavitvijo teh temeljnih načel ravnanja z odpadki, ki so konkretizirana v postopkih reševanja problematike odpadkov na izvoru, ločenega zajema snovnih tokov odpadkov, vračanja naravi, inertizacije odloženih odpadkov, racionalnosti gospodarjenja s prostorom ter varovanja naravne in kulturne dediščine, bomo v slovenskem prostoru uresničili temeljna načela iz Zakona o varstvu okolja.

Program ravnanja z odpadki izhaja iz navedenih temeljnih načel in pomeni prenos strateških usmeritev Evropske unije v slovenski prostor.

Kateri so ukrepi za izvajanje programa ravnanja z odpadki?

- Večkratna uporaba embalaže in lastno kompostiranje v gospodinjstvih;
- ločen zajem odpadkov z nevarnimi sestavinami na izvoru;
- ločen zajem snovnih tokov odpadkov na izvoru za pridobivanje čistih frakcij za snovno izrabo;
- vmesno skladiščenje in priprava uporabnih surovin, vključno z demontažo odsluženih vozil ter kosovnih odpadkov;
- toplotna obdelava odpadkov za minimizacijo preostanka in izkoristek energetskega potenciala odpadkov;
- odlaganje inertnih preostankov kot skrajna možna oblika končne oskrbe odpadkov.

2. Regionalni koncept: funkcionalna delitev ravnanja z odpadki v Sloveniji

Kot vsaka gospodarska dejavnost je tudi ravnanje z odpadki podrejeno osnovnim ekonomskim zakonitostim. Izkušnje kažejo, da je lahko ravnanje s komunalnimi odpadki učinkovito in racionalno le pri razmeroma velikih količinah odpadkov. Z velikostjo oziroma zmogljivostjo naprav namreč padajo stroški na enoto odpadka. Na drugi strani pa se zaradi tega povečujejo stroški transporta odpadkov do teh naprav. Praviloma so stroški transporta v primerjavi s predelavo in odstranjevanjem odpadkov nizki. To pomeni, da so primerne velikosti oziroma zmogljivosti teh naprav razmeroma visoke.

Minimalni pragovi ekonomičnosti objektov in naprav za predelavo in odstranjevanje odpadkov so odvisni tudi od vrste objektov in naprav. Primerjave modernih objektov in naprav v razvitih državah s slovenskimi razmerami kažejo na to, da bi lahko v Sloveniji količine komunalnih odpadkov predelovali in odstranjevali v centralnih objektih in napravah. Vendar prostorske in naravne razmere ter druge objektivne danosti, predvsem pa izrazito razpršena poseljenost, preprečujejo neposreden prenos izkušenj razvitih držav v naš prostor.

Z obsežnimi analizami in strokovnimi podlagami, ki so poleg omenjenih danosti upoštevale še prometno infrastrukturo, smo ugotovili, da je problematiko komunalnih odpadkov smiselno reševati v okviru tako imenovanih regijskih centrov za ravnanje z odpadki. Teh naj bi bilo v Sloveniji približno dvanajst. V nekaterih predelih Slovenije pa lahko v okviru regijskih centrov vzpostavimo tudi tako imenovane podcentre na različnih lokacijah. V teh podcentrih naj bi prav tako bili določeni objekti in naprave za ravnanje z odpadki.

Strateške usmeritve ravnanja z odpadki torej glede na prostorske, naravne, poselitvene in druge danosti slovenskega prostora, pa tudi zaradi tehnično-tehnoloških možnosti, ekonomičnosti in logistike, podpirajo tako imenovani regijski ali medobčinski pristop kot edini upravičen in izvedljiv.

Usmeritve na področju ravnanja s komunalnimi odpadki tako narekujejo aktivnosti na treh ravneh:

Lokalna (občinska) raven

Osnovna postopka ravnanja s komunalnimi odpadki na lokalni (občinski) ravni sta zbiranje in ločevanje odpadkov na izvoru.

Glede na okoliščine so v določenih primerih na lokalni ravni ali na ravni manjših združb občin dopuščene tudi aktivnosti ravnanja z odpadki, kot so naknadno sortiranje, preprostejši postopki obdelave in predelave odpadkov (na primer stiskanje, kompostiranje v kopah na prostem in podobno) ter trženje sekundarnih surovin.

Tovrstne rešitve so upravičene, kadar je na voljo zadostna količina odpadkov ter gre za bolj oddaljene in prometno težje dostopne predele. V upravičenih primerih je dopuščena možnost izvajanja teh aktivnosti v tako imenovanih podcentrih za ravnanje z odpadki.

Regijska (medobčinska) raven

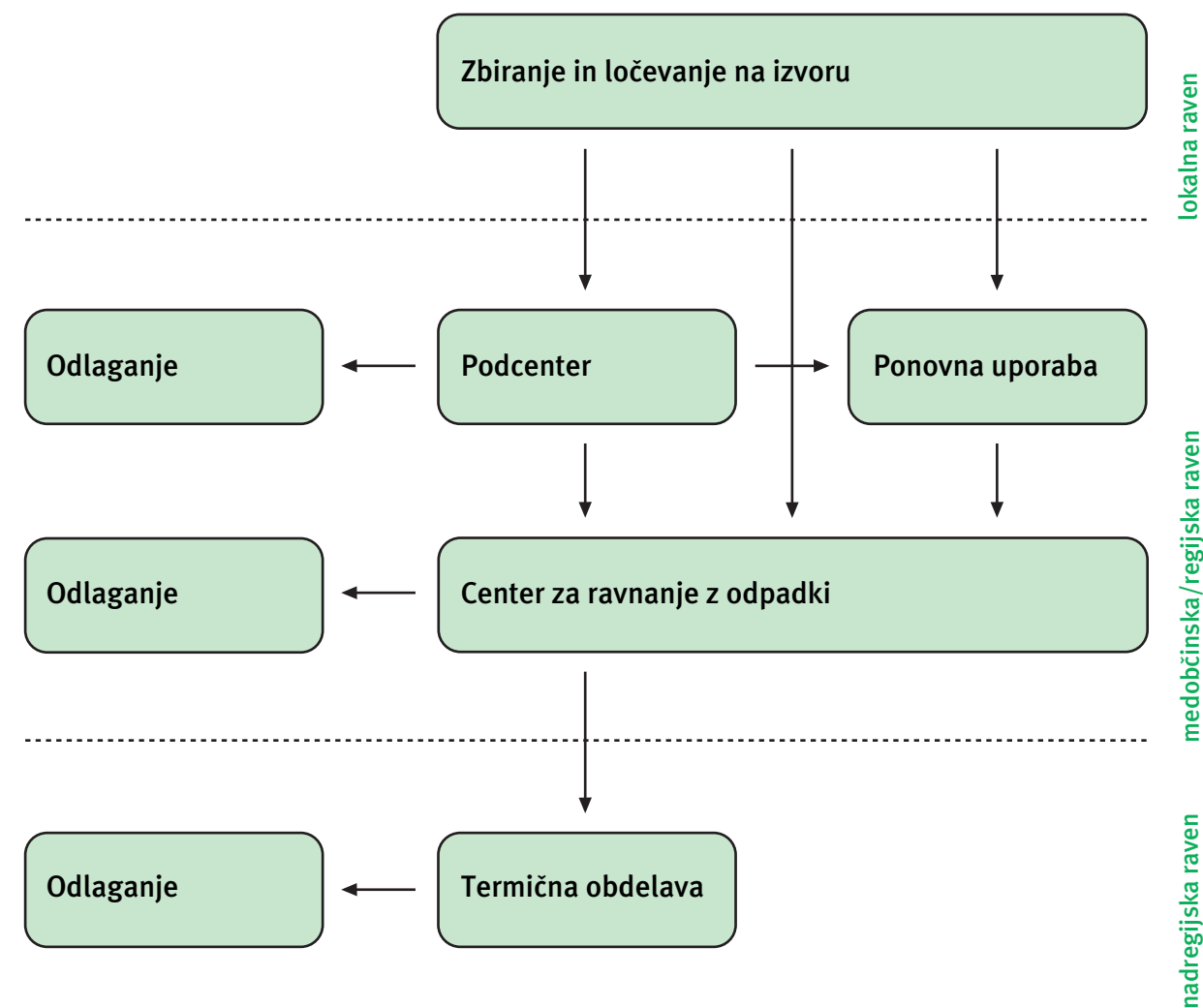
Na regijski oziroma medobčinski ravni naj bi potekalo naknadno sortiranje, obdelava in predelava odpadkov, recikliranje in ponovna uporaba ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin, kompostiranje biološko razgradljivih odpadkov, odlaganje preostankov odpadkov ter priprava odpadkov za morebitno termično obdelavo.

Nadregijska raven (omrežje regijskih centrov)

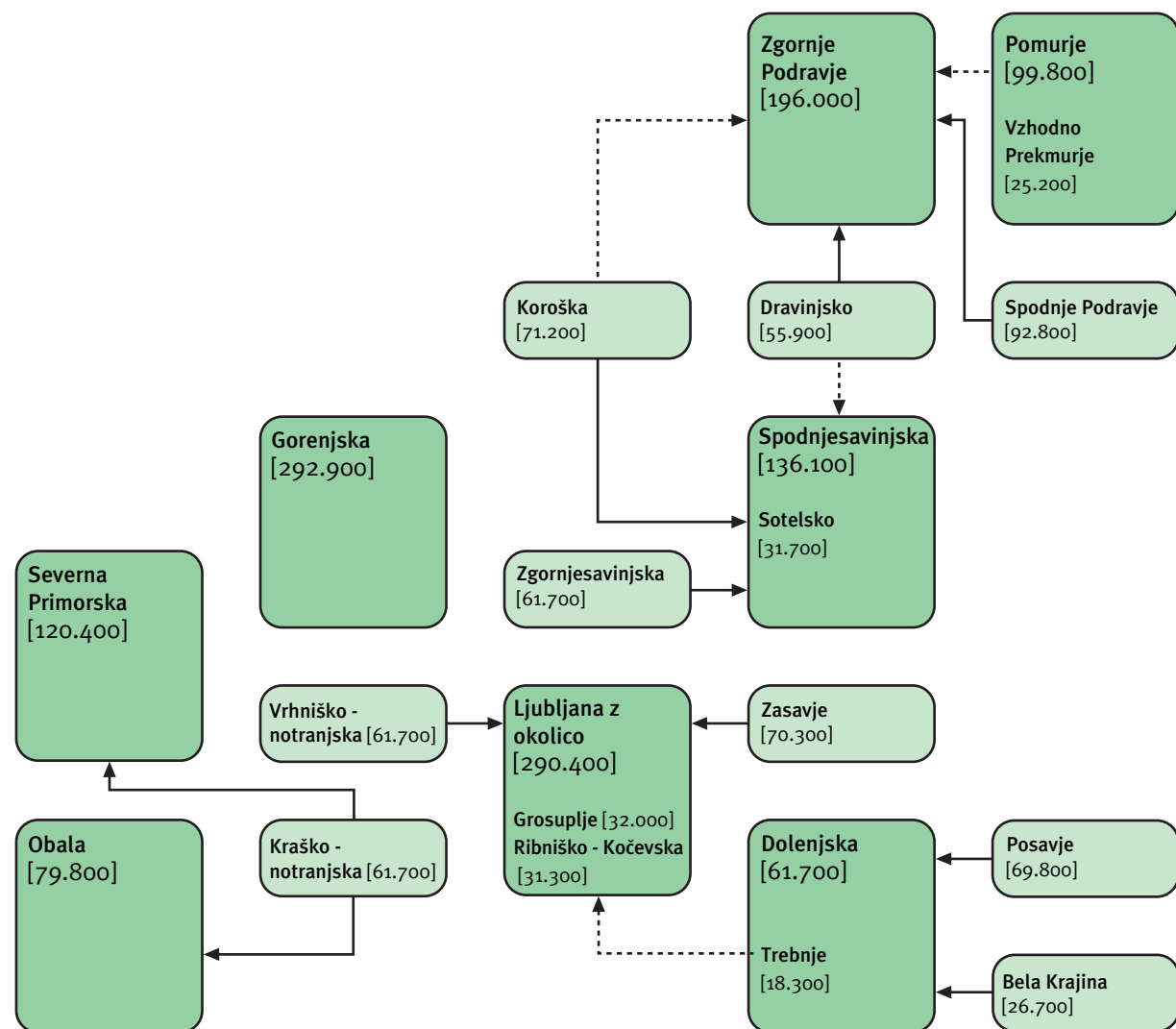
Na nadregijski ravni (raven omrežja regijskih centrov) naj bi potekala termična obdelava preostanka odpadkov in odlaganje preostanka po termični obdelavi s hkratnim izkoristkom energije (tako imenovana kogeneracija).

Problematiko komunalnih odpadkov je smiselno reševati v okviru tako imenovanih regijskih centrov za ravnanje z odpadki.

Shema: Splošni koncept ravnanja z odpadki

Shematični prikaz območij (s številom prebivalcev) skupnega ravnanja z odpadki - "odpadkovne regije"

II. Pregled zakonodaje na področju ravnanja s komunalnimi odpadki

1. Splošni akti (zakoni)	16
2. Podzakonski akti (po področjih)	17
Ravnanje z odpadki in nevarnimi odpadki	17
Ravnanje s komunalnimi odpadki in obvezne lokalne javne službe	17
Odlaganje odpadkov	17
Embalaža in odpadna embalaža	18
3. Obrazložitve nekaterih pomembnih določb iz predpisov o ravnanju z odpadki	19
Ravnanje z odpadki - splošno (akt: Pravilnik o ravnanju z odpadki)	19
Ravnanje s komunalnimi odpadki in oskrbovalni standard (akt: Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki)	20
Odlaganje odpadkov, obratovanje odlagališč in biorazgradljivi odpadki (akt: Pravilnik o odlaganju odpadkov)	28
Taksa za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (akt: Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov)	36
Embalaža in odpadna embalaža (akt: Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo)	38

1. Splošni akti (zakoni)

Krovni zakon, ki ureja varovanje okolja in v tem okviru tudi področje ravnanja z odpadki, je:

→ Zakon o varstvu okolja

(Ur. list RS, št. 32/93, 44/95 - odločba US, 1/96, 9/99 - odločba US, 56/99 - Zakon o ohranjanju narave in 22/00 - Zakon o javnih skladih).

Drugi zakoni, katerih določila se nanašajo tudi na ravnanje z odpadki, so:

→ Zakon o gospodarskih javnih službah

(Ur. list RS, št. 32/93)

→ Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin

(Ur. list RS, št. 82/94)

→ Zakon o ratifikaciji Baselske konvencije

(Ur. list RS, Mednarodne pogodbe, št. 15/93)

→ Zakon o prevozu nevarnega blaga

(Ur. list RS, št. 79/99)

→ Zakon o kemikalijah

(Ur. list RS, št. 36/99)

→ Zakon o fitofarmacevtskih sredstvih

(Ur. list RS, št. 11/01)

2. Podzakonski akti (po področjih)

V nadaljevanju navajamo podzakonske akte po vsebinskih področjih ravnanja z odpadki, ki jih obravnavajo.

Ravnanje z odpadki in nevarnimi odpadki

→ Pravilnik o ravnanju z odpadki

(Ur. list RS, št. 84/98; objava: 11. 12. 1998, veljavnost: 26. 12. 1998; in spremembe ter dopolnitve št. 45/00, objava: 27. 05. 2000, veljavnost: 11. 06. 2000; ter 20/01, objava: 20. 03. 2001, veljavnost: 04. 04. 2001)

Ravnanje s komunalnimi odpadki in obvezne lokalne javne službe

→ Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki

(Ur. list RS, št. 21/01; objava: 23. 03. 2001; veljavnost: 07. 04. 2001)

→ Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb

(Ur. list RS, št. 56/01; objava: 06. 07. 2001, veljavnost: 21. 07. 2001)

Odlaganje odpadkov

→ Pravilnik o odlaganju odpadkov

(Ur. list RS, št. 5/00; objava: 21. 01. 2000; veljavnost: 05. 02. 2000)

→ Pravilnik o monitoringu onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi

(Ur. list RS, št. 5/00; objava: 21. 01. 2000; veljavnost: 05. 02. 2001)

→ Uredba o emisiji snovi pri odvajanju izcedne vode iz odlagališč odpadkov

(Ur. list RS, št. 7/00; objava: 28. 01. 2000; veljavnost: 12. 02. 2000)

→ Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov

(Ur. list RS, št. 70/01; objava: 31. 08. 2001; veljavnost: 15. 09. 2001)

Embalaža in odpadna embalaža

→ Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo

(Ur. list RS, št. 104/00; velja od 30. 11. 2000; objava: 15. 11. 2000, veljavnost: 30. 11. 2000)

Besedila predpisov, ki jih je pripravilo ministristvo za okolje in prostor, so objavljena na spletni strani www.gov.si/mop/.

3. Obrazložitev nekaterih pomembnih določb iz predpisov o ravnanju z odpadki

Ravnanje z odpadki - splošno

→ Pravilnik o ravnanju z odpadki je usklajen z direktivama EU o odpadkih in nevarnih odpadkih.

Kaj določa Pravilnik o ravnanju z odpadki?

- Klasifikacijski seznam odpadkov in nevarnih odpadkov ter obvezna ravnanja in druge pogoje za zbiranje in prevažanje, predelavo in odstranjevanje odpadkov;
- nekatere ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov in zmanjševanje njihove škodljivosti za okolje;
- prednost predelave odpadkov pred njihovim odstranjevanjem;
- postopke predelave in odstranjevanja odpadkov, pri čemer je pomembno določilo, da je treba odpadke predelati, če za to obstajajo tehnične in druge možnosti, kot tudi to, da je treba odpadke, ki jih ni mogoče predelati, odstraniti tako, da ne povzročajo čezmernih obremenitev okolja.

Med pomembnejšimi določbami pravilnika, ki upoštevajo eno izmed temeljnih načel strategije ravnanja z odpadki, to je zmanjševanje količine odpadkov na izvoru, so tudi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati novi ali rekonstruirani objekti in naprave za pridobitev potrebnih dovoljenj (gre za vse vrste objektov in naprav, ki so vir nastajanja odpadkov).

Pomembni obveznosti za vse, ki predelujejo ali odstranjujejo odpadke: pridobitev dovoljenja ministrstva za okolje in prostor ter poročanje.

Pravilnik natančno določa tudi naslednje:

- kdo so povzročitelji odpadkov in kdo imetniki;
- imetnika odpadkov zavezuje, da zagotovi njihovo predelavo ali odstranitev, tako da jih prepusti zbiralcu odpadkov ali odda predelovalcu oziroma odstranjevalcu ali jih predela oziroma odstrani sam skladno s predpisi;

- kakšne so obveznosti povzročiteljev, zbiralcev, prevoznikov, posrednikov ter predelovalcev in odstranjevalcev odpadkov. Te obveznosti se nanašajo na primer na vodenje evidenc o odpadkih in na vsakoletno poročanje ministrstvu za okolje in prostor.

Ravnanje s komunalnimi odpadki in oskrbovalni standard

→ Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki

Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki določa najmanjši obseg in vsebino ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, ki morata biti zagotovljena v okviru opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki. Ravnanje se nanaša na ločeno zbrane frakcije kot del komunalnih odpadkov, ki nastajajo na območju lokalne skupnosti kot odpadki v gospodinjstvu in kot (po naravi in sestavi gospodinjstvom podobni) odpadki v industriji, obrti ter storitvenih dejavnostih.

Katere pojme opredeljuje odredba?

- Ločene frakcije,
- nevarne frakcije,
- kosovni odpadki,
- oprema, ki se uporablja v gospodinjstvu in vsebuje nevarne snovi,
- ostanki komunalnih odpadkov,
- odpadna embalaža,
- povzročitelj komunalnih odpadkov,
- zbiralnica ločenih frakcij, zbiralnica nevarnih frakcij, premična zbiralnica nevarnih frakcij,
- zbirni center,
- prevzemno mesto.

Katere so obveznosti javnih služb?

Javne službe morajo zagotoviti, da se iz celotnega snovnega toka komunalnih odpadkov, ki se zbirajo v okviru opravljanja javne službe, izločajo ločene in nevarne frakcije.

Za izločanje ločenih frakcij mora javna služba zagotoviti:

- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbiralnicah ločenih frakcij,
- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbirnih centrih,
- prevzemanje kosovnih odpadkov v zbirnih centrih in na prevzemnih mestih kosovnih odpadkov ter
- razvrščanje zbranih komunalnih odpadkov v sortirnici.

Za izločanje nevarnih frakcij mora javna služba zagotoviti:

- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbiralnicah nevarnih frakcij,
- ločeno zbiranje in prevzemanje v premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij,
- prevzem opreme, ki jo uporabljamo v gospodinjstvu in vsebuje nevarne snovi ter
- razvrščanje zbranih komunalnih odpadkov v sortirnici.

Z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnici je treba zagotoviti vsaj izločanje papirja in lepenke ter ločenih frakcij, ki so odpadna embalaža. Izjeme so, kadar zbrane komunalne odpadke odstranjujemo s sežiganjem tako, da so izpolnjene zahteve o energetski predelavi odpadne embalaže, ki so določene v predpisu o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo.

Kaj je treba v okviru javne službe urediti v naseljih?

- Zbiralnice ločenih frakcij,
- zbiralnice nevarnih frakcij in
- zbirne centre.

Zbiralnice ločenih frakcij

Zbiralnice ločenih frakcij so opremljene za ločeno zbiranje papirja in drobne lepenke (vključno z drobno odpadno embalažo iz papirja ali lepenke), drobne odpadne embalaže iz stekla, drobne odpadne embalaže iz plastike ali sestavljenih materialov in drobne odpadne embalaže iz kovine.

Zbiralnice je praviloma treba urediti v stanovanjskih območjih, pa tudi ob večjih trgovinah ali trgovskih centrih, zdravstvenih domovih, bolnišnicah, šolah in otroških vrtcih. Na območju mestnega jedra ali večjega stanovanjskega naselja je treba urediti zbiralnico na vsakih 500 prebivalcev.

Zbiralnic ločenih frakcij ni treba urediti v naselju na območju z gostoto poselitve manj kot 300

prebivalcev na kvadratni kilometer, če je v okviru opravljanja javne službe z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnici zagotovljeno izločanje prej navedenih ločenih frakcij, ki omogoča ravnanje z odpadno embalažo in odstranjevanje odpadkov z odlaganjem skladno s predpisi.

Na območju mestnega jedra ali večjega stanovanjskega naselja je treba urediti zbiralnico na vsakih 500 prebivalcev.

Ne glede na prej navedeno lahko zbiralnice ločenih frakcij opremimo tudi samo za ločeno zbiranje papirja in drobne lepenke (vključno z drobno odpadno embalažo iz papirja ali lepenke) ter drobne odpadne embalaže iz stekla, če je v okviru opravljanja javne službe z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnici zagotovljeno izločanje ločenih frakcij drobne odpadne embalaže iz plastike ali sestavljenih materialov in drobne odpadne embalaže iz kovine.

Zbiralnice nevarnih frakcij

Za ločeno zbiranje nevarnih frakcij je treba urediti in opremiti najmanj eno zbiralnico nevarnih frakcij v naselju z več kot 25 tisoč prebivalci, dve zbiralnici nevarnih frakcij v naselju z več kot 60 tisoč prebivalci in eno zbiralnico nevarnih frakcij na vsakih 60 tisoč prebivalcev v naselju z več kot 100 tisoč prebivalci. V naseljih z več kot tisoč prebivalci, v katerih ni zbiralnice nevarnih frakcij, je treba v okviru javne službe zagotoviti ločeno zbiranje teh frakcij najmanj enkrat v kalendarjem letu s premično zbiralnico nevarnih frakcij.

Zbirni centri

Zbirni centri so opremljeni za ločeno zbiranje:

- papirja in lepenke vseh vrst in velikosti (vključno z odpadno embalažo iz papirja in lepenke),
- stekla vseh velikosti in oblik (vključno z odpadno embalažo iz stekla),
- plastike (vključno z odpadno embalažo iz plastike ali sestavljenih materialov),

- odpadkov iz kovin (vključno z odpadno embalažo iz kovin),
- lesa (vključno z odpadno embalažo iz lesa),
- oblačil,
- tekstila,
- jedilnega olja in maščob,
- barv,
- črnila,
- lepil in smol (ki ne vsebujejo nevarnih snovi),
- detergentov (ki ne vsebujejo nevarnih snovi),
- baterij in akumulatorjev (ki niso razvrščeni med nevarne odpadke),
- električne in elektronske opreme (ki ne vsebuje nevarnih snovi) in
- kosovnih odpadkov.

Na območju vsake občine in vsakega naselja z več kot osem tisoč prebivalci je treba urediti najmanj en zbirni center. Zbirnega centra ni treba urediti na območju občine, ki ima manj kot tri tisoč prebivalcev, če je v okviru javne službe zagotovljeno, da povzročitelji komunalnih odpadkov lahko oddajajo ločene frakcije najmanj v enem zbirnem centru na območju sosednjih občin. Za naselje z več kot 25 tisoč prebivalci je treba urediti najmanj dva zbirna centra, za naselje z več kot 100 tisoč prebivalci pa najmanj en zbirni center na vsakih 80 tisoč prebivalcev.

Na območju vsake občine in vsakega naselja z več kot osem tisoč prebivalci je treba urediti najmanj en zbirni center.

Izvajalec javne službe mora povzročitelje komunalnih odpadkov na območju, za katerega uredi zbiralnico ločenih frakcij ali zbiralnico nevarnih frakcij ali zbirni center, obvestiti o lokaciji, času obratovanja, ločenih ali nevarnih frakcijah, ki se prepuščajo ali oddajajo, načinu prepuščanja ali oddajanja ločeno zbranih frakcij, načinu predvidene predelave ali odstranjevanja prevzetih lo-

čenih ali nevarnih frakcij in drugih pogojev za prevzem.

Mesto zbiralnice nevarnih frakcij in zbirnega centra mora biti vidno označeno. V okviru javne službe mora biti v vsakem naselju ne glede na število prebivalcev najmanj enkrat v koledarskem letu zagotovljeno tudi prevzemanje kosovnih odpadkov na prevzemnih mestih kosovnih odpadkov ter v okviru tega tudi prevzemanje opreme, ki se uporablja v gospodinjstvu in vsebuje nevarne snovi.

V okviru javne službe mora biti v vsakem naselju ne glede na število prebivalcev najmanj enkrat v koledarskem letu zagotovljeno tudi prevzemanje kosovnih odpadkov.

Izvajalec javne službe mora zagotoviti, da odpadno embalažo, ki jo kot ločene frakcije izločimo z ločenim zbiranjem v zbiralnicah ločenih frakcij in zbirnih centrih ali z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnicah, redno oddaja družbi za ravnanje z odpadno embalažo skladno s predpisom, ki ureja ravnanje z embalažo in odpadno embalažo. To velja tudi za odpadno embalažo,

onesnaženo z nevarnimi snovmi, ki se kot nevarne frakcije izloči z ločenim zbiranjem v zbiralnicah in premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij ali z razvrščanjem komunalnih odpadkov v sortirnicah. Oddajanje odpadne embalaže družbi za ravnanje z odpadno embalažo je za izvajalca javne službe brezplačno in obvezno. Prav tako mora zagotoviti, da je vsaka pošiljka odpadne embalaže, ki jo odda družbi za ravnanje z odpadno embalažo, stehtana in v obliki ločene frakcije (ta gre v predelavo) in nevarne frakcije (ta pa gre v predelavo ali odstranjevanje).

Izvajalec javne službe mora pripraviti program ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, v katerem določi obseg in vsebino ravnanja ter način zagotavljanja storitev. O vsem mora voditi dokumentacijo in ministrstvu, pristojnemu za varstvo okolja, najkasneje do 31. marca tekočega leta posredovati poročilo o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami za preteklo koledarsko leto.

Pri opravljanju javne službe morajo biti zahteve v zvezi z ravnanjem z nevarnimi frakcijami izpolnjene najkasneje do 31. decembra 2001, v zvezi z ravnanjem z ločenimi frakcijami pa najkasneje do 31. decembra 2003.

! Obveznost izvajalca javne službe:

Ministrstvu za okolje in prostor mora najkasneje do 31. marca tekočega leta posredovati poročilo o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami za preteklo koledarsko leto.

! Roki za izpolnjevanje zahtev:

- v zvezi z ravnanjem z nevarnimi frakcijami najkasneje do 31. decembra 2001,
- v zvezi z ravnanjem z ločenimi frakcijami najkasneje do 31. decembra 2003.

Seznam ločenih frakcij komunalnih odpadkov

20 01	Ločene frakcije	
20 01 01	Papir in lepenka	Papir in lepenka vseh vrst in velikosti, vključno s transportno, skupinsko in prodajno embalažo iz lepenke
20 01 02	Stekla	Stekla vseh velikosti in oblik, vključno s prodajno embalažo iz stekla
20 01 03	Drobna plastika	Drobna plastika, vključno z drobno prodajno embalažo iz plastike in kompozitov
20 01 04	Drugi odpadki iz plastike	Odpadki iz plastike, vključno s transportno, skupinsko in prodajno embalažo, ki hkrati opravlja funkcijo skupinske in prodajne embalaže, iz plastike in kompozitov
20 01 05	Drobni kovinski odpadki	Drobni odpadki iz kovin, vključno z drobno prodajno embalažo iz kovin
20 01 06	Drugi odpadki iz kovin	Drugi odpadki iz kovin, vključno s transportno, skupinsko in prodajno embalažo, ki hkrati opravlja funkcijo skupinske in prodajne embalaže
20 01 07	Les	Les, vključno s transportno, skupinsko in prodajno embalažo iz lesa
20 01 08	Kompostirni kuhinjski odpadki iz gospodinjstev, menz in restavracij	
20 01 10	Oblačila	
20 01 11	Tekstil	
20 01 22	Aerosoli	Predvsem doze za razpršila
20 01 25	Jedilna olja in maščobe	
20 01 28	Barve, črnila, lepila in smole brez nevarnih snovi	

20 01 30	Detergenti brez nevarnih snovi	
20 01 34	Baterije in akumulatorji, ki niso vključeni v skupine 16 06 01, 16 06 02 in 16 06 03	

Seznam nevarnih frakcij

20 01	Nevarne frakcije	
20 01 13	Topila	Organska in halogenirana topila
20 01 14	Kislina	
20 01 15	Baze	
20 01 17	Fotokemikalije	
20 01 19	Pesticidi	Pesticidi in biocidi
20 01 21	Fluorescentne cevi in drugi odpadki, ki vsebujejo živo srebro	
20 01 23	Oprema, ki vsebuje kloroflourogljike ali kloroflourogljikovodike	Hladilniki, zamrzovalniki, toplotne črpalke in klimatske naprave za uporabo v gospodinjstvih
20 01 27	Barve, črnila, lepila, in smole, ki vsebujejo nevarne snovi	
20 01 29	Detergenti, ki vsebujejo nevarne snovi	
20 01 35	Oprema, ki ni v skupini 29 01 21 ali 20 01 23 in vsebuje nevarne snovi	TV sprejemniki, radijski sprejemniki, osebni računalniki, tiskalniki in druga elektronska oprema, ki je v splošni, neprofesionalni rabi

Odlaganje odpadkov, obratovanje odlagališč in biorazgradljivi odpadki

→ **Pravilnik o odlaganju odpadkov** je usklajen z direktivo EU o odlaganju odpadkov iz leta 1999 (Directive on Landfill of Waste, 99/31/EC).

Kaj določa Pravilnik o odlaganju odpadkov?

- Obvezna ravnanja in druge pogoje za odlaganje odpadkov ter
- pogoje in ukrepe v zvezi z načrtovanjem, gradnjo, obratovanjem in zapiranjem odlagališč odpadkov.

Zahteve za načrtovanje novih odlagališč so stroge, pa tudi obstoječa odlagališča je treba prilagoditi novim zahtevam. Obratovanje (predvsem manjših) odlagališč se bo marsikje pokazalo kot ekonomsko neupravičeno.

Kako pravilnik razvrsti obstoječa odlagališča v Sloveniji?

- Na odlagališča za nevarne odpadke (če se na njih odlagajo samo nevarni odpadki),
- na odlagališča za nenevarne odpadke (če se na njih odlagajo komunalni odpadki ali samo nenevarni odpadki),
- na odlagališča za inertne odpadke (če se na njih odlagajo samo inertni ali gradbeni odpadki).

Kakšne terminske obveznosti nalaga pravilnik upravljalcem odlagališč?

Rok	Obveznost
1. 07. 2000	Zagotovitev ugotavljanja istovetnosti odpadkov: s tehtanjem za ugotavljanje količin ter s pregledom dokumentacije in vizualnim pregledom odpadkov za ugotavljanje sestave odpadkov.
31. 12. 2000	Določitev odgovorne osebe in njegovega namestnika za izvajanje postopkov preverjanja odpadkov.
31. 12. 2000	Sporočiti MOP, katera odlagališča ne bodo več obratovala po letu 2003.
1. 01. 2001	Odlaganje na odlagališče je dovoljeno le, če je izdelana ocena lastnosti odpadkov, pomembnih za odlaganje. Ocena odpadkov mora temeljiti na njihovi kemični analizi, ki mora zaobsegati vse s pravilnikom določene parametre onesnaženosti.
1. 01. 2002	Na odlagališče za inertne odpadke je dovoljeno odlagati samo obdelane odpadke, ki izpolnjujejo zahteve za nenevarne odpadke. Enako velja tudi za nevarne odpadke.
1. 01. 2003	Nevarni odpadki, zbrani kot nevarne frakcije komunalnih odpadkov, bodo morali izpolnjevati še zahteve za nevarne odpadke (priloga 1 Pravilnika o odlaganju odpadkov).
30. 06. 2003	Sporočiti MOP podatke o osebi, ki naj bi bila upravljalec zaprtega odlagališča, poročilo o izvedenih ukrepih za zaprtje odlagališča, program izvajanja trajnih in občasnih meritev, določenih po obratovalnem monitoringu.
31. 12. 2003	Pripraviti in posredovati MOP program prilagoditve odlagališča zahtevam tega pravilnika (za odlagališča, ki bodo obratovala po 1. 1. 2004).
31. 12. 2004	Odlagališče, ki bo prenehalo obratovati do 31. 12. 2008, se mora prilagoditi zahtevam glede neoviranega odvajanja izcednih vod, ravnanja s površinskimi zalednimi vodami in podzemnimi vodami ter glede prekrivanja površin zapolnjenih delov telesa odlagališča.
31. 12. 2005	Odlagališče, ki bo delovalo po 31. 12. 2008, se mora prilagoditi glede zahtev za odlagališčne pline.

Pravilnik o odlaganju odpadkov uvaja precej novosti tudi na področju načrtovanja in gradnje odlagališč, njihovega obratovanja, zapiranja ter ukrepov po zaprtju odlagališč.

Kaj je treba zagotoviti pri načrtovanju odlagališča?

- Primerno oddaljenost odlagališča od območij, namenjenih poselitvi in rekreaciji, javnih parkov, zdravilišč in okrevališč, kmetijskih površin, namenjenih poljedelstvu, ter vodotokov in drugih vodnih teles;
- da je podtalje odlagališča vsaj na območju telesa odlagališča geološko in hidrogeološko enotno in take geološke sestave, da zagotavlja varstvo tal ter podzemnih in površinskih voda pred onesnaževanjem.

Za obratovanje odlagališč je potrebno dovoljenje za odlaganje, v katerem so določeni:

- Vrsta odlagališča,
- vrste odpadkov, ki jih lahko odlagamo, in celotna količina na odlagališču odloženih odpadkov,

- količina biorazgradljivih odpadkov, ki jih lahko odložimo v posameznem koledarskem letu,
- način prevzemanja odpadkov in preverjanja njihove istovetnosti ter drugi pogoji obratovanja,
- izvajanje obratovalnega monitoringa in drugih oblik nadzora nad obremenjevanjem okolja,
- opozorilne spremembe indikativnih parametrov podzemne vode skladno s predpisom, ki ureja monitoring onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi,
- zahteve v zvezi z zapiranjem odlagališča,
- ukrepi za preprečevanje škodljivih vplivov na okolje po zaprtju odlagališča,
- časovno obdobje, v katerem mora upravljalec po zaprtju odlagališča zagotavljati izvajanje predpisanih obveznosti, kar je za odlagališče za nevarne ali nenevarne odpadke najmanj 10 let.

Nova odlagališča

Nova odlagališča se gradijo in obratujejo tako, da so brez izjeme izpolnjene vse zahteve iz predpisov.

Za obstoječa odlagališča pa veljajo določbe o prilagajanju odlagališč predpisanim zahtevam, ki navajajo časovna obdobja za izvedbo prilagoditev.

Obstoječa odlagališča, ki bodo prenehala obratovati do 31. 12. 2003

Odlagališča, ki bodo prenehala obratovati do 31. 12. 2003, potrebujejo:

- dovoljenje za odlaganje in
- program zapiranja.

Dovoljenje za odlaganje (27. - 34. čl. Pravilnika o ravnanju z odpadki)

Upravljalec odlagališča mora oddati vlogo za pridobitev dovoljenja, ki obsega:

- podatke o prosilcu,
- uporabno dovoljenje za zaprto odlagališče in
- načrt ravnanja z odpadki.

Program zapiranja:

- rok za oddajo je 30. 6. 2003.

Program zapiranja (54. čl. Pravilnika o odlaganju odpadkov)

Vsebina programa zapiranja mora obsegati:

- navedbo imena osebe - upravljalca zaprtega odlagališča,
- poročilo o predpisanih ukrepih za zaprtje,
- program izvajanja meritev,
- posnetek razporeditve odloženih odpadkov v telesu odlagališča.

Obstoječa odlagališča, ki bodo obratovala še po 1. 1. 2004

Odlagališča, ki bodo obratovala še po 1. 1. 2004, potrebujejo:

- program prilagoditve in
- dovoljenje za odlaganje.

Program prilagoditve
(65. in 66. čl. Pravilnika o odlaganju odpadkov)

Program prilagoditve mora vsebovati načine prilagajanja za:

- zajem in čiščenje izcedne vode (do 31. 12. 2004),
- zajem in uporabo ali sežig odlagališčnih plinov (do 31. 12. 2005) in
- prekrivanje zapolnjenih delov odlagališč (do 31. 12. 2004).

Program prilagoditve:
• rok za oddajo je 31. 12. 2003.

Dovoljenje za odlaganje
(46. čl. Pravilnika o odlaganju odpadkov)

Vloga za pridobitev dovoljenja za odlaganje po letu 2004 mora vsebovati:

- podatke o prosilcu,
- uporabno dovoljenje in
- načrt ravnanja z odpadki.

Obstoječa odlagališča, ki bodo obratovala še po 1. 1. 2009

Za obstoječa odlagališča, ki bodo obratovala še po letu 2008, veljajo enake zahteve kot za nova odlagališča. To pomeni popolno prilagoditev odlagališč do konca leta 2008. Po posameznih stopnjah prilagoditve v obdobju do konca leta 2008 pa veljajo enake zahteve kot za odlagališča, ki prenehajo obratovati do 2008. leta.

Katere obveznosti morajo upravljalci odlagališč izpolniti glede monitoringa obratovanja odlagališča?

Obratovalni monitoring (odlagališča, ki bodo prenehala obratovati do 31. 12. 2003)		
Segment	Začetek izvajanja	Prvo poročanje
Meteorološki parametri	da	31. 3. 2003 za 2002
Podzemne vode	da	31. 3. 2003 za 2002
Telo odlagališča	da	31. 3. 2003 za 2002
Emisije v zrak	ne	
Izcedne vode	ne	
Površinske vode	ne	
Zahteve glede prekrivke odlagališča		v skladu s prilogo 7 Pravilnika o odlaganju odpadkov
Obratovalni monitoring (odlagališča, ki bodo prenehala obratovati do 31. 12. 2008)		
Segment	Začetek izvajanja	Prvo poročanje
Meteorološki parametri	da	31. 3. 2003 za 2002
Podzemne vode	da	31. 3. 2003 za 2002
Telo odlagališča	da	31. 3. 2003 za 2002
Emisije v zrak	da	31. 3. 2007 za 2006
Izcedne vode	da	31. 3. 2006 za 2005
Površinske vode	da	31. 3. 2006 za 2005
Zahteve glede prekrivke odlagališča		do 31. 04. 2004

Biorazgradljivi odpadki

Upoštevač smernice direktive EU je treba omeniti tudi ukrepe za postopno zmanjšanje biorazgradljivih komunalnih odpadkov na odlagališčih do leta 2016, in sicer na 35 odstotkov količin biorazgradljivih komunalnih odpadkov, odloženih v letu 1995.

Biorazgradljivi komunalni odpadki so:

- odpadni papir, lepenka in tekstil;
- odpadki iz zelene biomase in naravnega lesa, ki nastanejo kot odpadki iz vrtov in parkov in kot odpadki pri predelavi rastlin, ki niso namenjene prehrani;
- odpadna hrana in organski odpadki, ki nastanejo pri proizvodnji ali pripravi hrane. To so predvsem kompostirni odpadki iz gospodinjstev, menz in restavracij, kompostirni odpadki, ki nastajajo pri pripravi hrane rastlinskega izvora, in kompostirni odpadki, ki nastanejo pri pripravi in predelavi mesa, rib in drugih živil živalskega izvora, ter

- odpadki iz obdelave in predelave lesa in drugi odpadki iz lesa, lubja, plute in slame.

Ukrep glede odlaganja biorazgradljivih komunalnih odpadkov do leta 2016: postopno zmanjšanje količin na 35 odstotkov teh odpadkov, odloženih v letu 1995.

V prilogi 3 Pravilnika o odlaganju odpadkov je določena celotna količina biorazgradljivih odpadkov, ki jih lahko v posameznem koledarskem letu odložimo na vseh odlagališčih.

Upravljalca odlagališča torej lahko v posameznem koledarskem letu na odlagališče odloži tako obdelane komunalne odpadke, da je delež biorazgradljivih odpadkov v njih enak deležu, ki mu ga v dovoljenju za odlaganje določi ministrstvo, pristojno za varstvo okolja.

Koliko biorazgradljivih komunalnih odpadkov lahko letno odložimo na vseh odlagališčih?

Obdobje (izhodiščno leto 1995)	Zmanjšanje letne količine odloženih biorazgradljivih komunalnih odpadkov (% glede na prejšnje leto)	Celoletna količina odloženih biorazgradljivih komunalnih odpadkov (v 000 ton)	Delež biorazgradljivih odpadkov v celoletni količini odloženih komunalnih odpadkov (%)
2000	0	483	47
2001	5	459	44
2002	5	435	42
2003	5	411	40
2004	5	387	38
2005	5	362	35
2006	5	338	33
2007	10	290	28
2008	10	242	26
2009-2010	5	217	21
2011-2012	5	193	19
2013-2015	5	169	16

Taksa za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov

→ Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov

Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov (obremenjevanje tal s količino odloženih odpadkov in obremenjevanje zraka z emisijami metana kot toplogrednega plina) določa:

- višino,
- način obračunavanja,
- odmero in plačevanje takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih odpadkov ter
- merila za znižanje in oprostitev plačevanja takse.

Kakšna so določila uredbe glede plačevanja takse?

Takso plačujemo za obremenjevanje okolja zaradi odpadkov, odloženih na odlagališču za inertne ali nevarne odpadke. Zavezanec za plačilo takse je upravljalec odlagališča. Zavezanec plačuje takso v znesku, ki je enak osnovi za

takso za odpadke, odložene na odlagališču v koledarskem letu. Osnova za takso se lahko zniža za znesek, določen na podlagi količin v odlagališčnem plinu zajetega metana (ki zgori ali se ga zajame v koledarskem letu, za katerega velja osnova za takso).

Zavezanec mora pri Agenciji Republike Slovenije za okolje (ARSO) do 31. marca tekočega leta vložiti napoved za plačilo takse za preteklo leto. V napovedi navede vse podatke za odmero takse.

Zavezanci bodo plačevali takso od 1. januarja 2002.

Če zavezanec v napovedi ne posreduje podatka o količini na odlagališču odloženih odpadkov ali če tega podatka ne more posredovati (ker ne izvaja tehtanja pred odlaganjem odpadkov), se mu za izračun osnove za takso določi masa odloženih odpadkov.

Maso določimo tako, da za komunalne odpadke upoštevamo število prebivalcev na območju izvajanja javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki, ob predpostavki, da vsak prebivalec povzroči letno 400 kilogramov odpadkov. Za komunalne in podobne pomešane odpadke pa na istem območju upoštevamo letno odloženih 600 kilogramov komunalnih odpadkov.

Kdaj lahko zavezanec uveljavlja oprostitev ali zmanjšanje plačila takse?

- Zaradi izvajanja sanacijskih ali drugih del v istem letu in
- za zmanjšanje obremenjevanja tal oziroma zraka zaradi odlaganja odpadkov na odlagališču v istem letu.

! Obveznost zavezanca za plačilo takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov: pri Agenciji RS za okolje do 31. marca tekočega leta vloži napoved za plačilo takse za preteklo leto.

Oprostitev ali zmanjšanje plačila takse uveljavlja zavezanec posebej za odlaganje komunalnih odpadkov in posebej za odlaganje odpadkov, ki jih ne razvrščamo kot komunalne odpadke v skupini 20.00 in 15.01 po klasifikacijskem seznamu odpadkov iz predpisov na področju ravnanja z odpadki.

Embalaža in odpadna embalaža

→ Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo

Kateri so glavni cilji pravilnika?

- Zmanjševanje količine odpadne embalaže,
- preprečevanje in zmanjševanje škodljivih vplivov na okolje zaradi materialov in snovi, ki jih vsebuje embalaža ali odpadna embalaža, ter
- preprečevanje in zmanjševanje škodljivih vplivov na okolje pri proizvodnji, prometu, razdeljevanju in uporabi embalaže ter pri predelavi ali odstranjevanju odpadne embalaže.

Ponovna uporaba, recikliranje, energetska predelava in drugi načini predelave odpadne embalaže imajo prednost pred njenim odstranjevanjem.

Pravilnik določa:

- pravila ravnanja v proizvodnji, prometu in porabi embalaže ter
- pravila ravnanja in druge pogoje za zbiranje, ponovno uporabo, predelavo in odstranjevanje odpadne embalaže.

Določbe predpisa veljajo za vso embalažo, ki jo dajemo v promet, in vso odpadno embalažo, ki nastane v industriji, obrti, trgovini, storitvenih in drugih dejavnostih, gospodinjstvih ali drugod.

Pri proizvodnji in dajanju embalaže v promet ter pri ravnanju z odpadno embalažo bomo upoštevali usmeritve iz operativnega programa varstva okolja za ravnanje z embalažo in odpadno embalažo. Pri tem naj še posebej opozorimo na masni delež odpadne embalaže (ki jo je treba predelati), masni delež materialov v odpadni embalaži (ki jih je treba reciklirati v okviru masnega deleža predelane odpadne embalaže) in masni delež posameznega materiala v celotni masi recikliranih materialov v odpadni embalaži, ki ga je treba reciklirati (pri čemer so kot materiali v odpadni embalaži mišljeni: papir in lepenka, plastika, les, kovine, steklo in sestavljeni materiali).

Zahteva vzpostavitve ravnanja z odpadno embalažo do konca leta 2007: zagotoviti predelavo najmanj 50 odstotkov ali največ 65 odstotkov skupne mase odpadne embalaže.

Določeno je, da mora biti v letu 2007 (to je do 31. 12. 2007) pri ravnanju z odpadno embalažo, ki nastane z dajanjem embalaže v promet, zagotovljena predelava najmanj 50 odstotkov ali največ 65 odstotkov skupne mase odpadne embalaže. Od te predelane odpadne embalaže je treba reciklirati najmanj 25 odstotkov in največ 45 odstotkov skupne mase materialov, od tega najmanj 15 odstotkov mase posameznega materiala.

Kateri so ključni pojmi pravilnika?

Pravilnik uvaja in uporablja naslednje pojme: embalaža (primarna ali prodajna embalaža, sekundarna ali skupinska embalaža, terciarna ali transportna embalaža, odpadna embalaža, ki je komunalni odpadek in tista, ki to ni, vračljiva embalaža), proizvajalec, uvoznik, embaler,

trгоvec, zadnji dobavitelj, končni uporabnik, zbiralnica embalaže, ravnanje z odpadno embalažo (ponovna uporaba embalaže, recikliranje odpadne embalaže, organsko recikliranje odpadne embalaže, energetska predelava odpadne embalaže, predelava odpadne embalaže, odstranjevanje odpadne embalaže) in sestavljeni materiali (kompoziti).

Kakšne so določbe glede ravnanja z odpadno embalažo?

Glede ravnanja z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek, pravilnik končnemu uporabniku že uvodoma nalaga njeno zbiranje, hranjenje in prepuščanje ali oddajanje skladno s predpisi, ki urejajo ravnanje z ločenimi frakcijami komunalnih odpadkov. Odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek, pravilnik izvajalcu javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki prepoveduje prepuščati ali oddajati kot komunalni odpadek.

S 1. 1. 2003 bodo morali proizvajalci, uvozniki, embalerji ali trgovci odpadno transportno ali skupinsko embalažo neposredno po dobavi blaga ali ob naslednji dobavi brezplačno vzeti nazaj, če jo bo končni uporabnik želel vrniti. Če bo končni uporabnik sam prevzemal blago pri proizvajalcu, uvozniku, embalerju ali trgovcu, bo lahko odpadno transportno ali skupinsko embalažo pustil neposredno na mestu prevzema ali jo naknadno brezplačno vrnil.

Proizvajalec, uvoznik, embaler ali trgovec bodo morali vzeti brezplačno nazaj tudi odpadno prodajno embalažo, ki ni komunalni odpadek, kadar jo bo končni uporabnik želel vrniti in če za tako embalažo ni predpisan poseben način prepuščanja in zbiranja.

! **Obveznost za proizvajalce, uvoznike, embalerje ali trgovce od 1. 1. 2003:**

- odpadno transportno ali skupinsko embalažo morajo neposredno po dobavi blaga ali ob naslednji dobavi brezplačno vzeti nazaj, če jo želi končni uporabnik vrniti.

Kakšne so določbe v zvezi s prevzemanjem odpadne embalaže?

S 1. 1. 2004 bodo proizvajalci, uvozniki in embalerji morali za embalažo, ki jo bodo dali v promet (razen za embalažo, ki jo izvozimo kot embalažo ali kot embalirano blago), na svoje stroške zagotoviti redno prevzemanje odpadne embalaže (ki je komunalni odpadek) od izvajalcev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki. Zagotoviti bodo morali tudi njeno ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje skladno s predpisi, kakor tudi (to bo veljalo tudi za trgovce, ki prodajajo blago v prodajni embalaži, ki ni komunalni odpadek) prevzemanje in zbiranje odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, od končnih uporabnikov ter njeno ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje skladno s predpisi.

Kako je z ustanavljanjem družbe za ravnanje z odpadno embalažo?

Proizvajalci, uvozniki, embalerji in trgovci bodo morali že do 30. junija 2003 skleniti pogodbo z gospodarsko družbo, to je z družbo za ravnanje z odpadno embalažo, ki bo skladno s predpisi zagotavljala ravnanje z odpadno embalažo.

Družba za ravnanje z odpadno embalažo bo zagotavljala:

- redno prevzemanje odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek; prevzemanje se bo vršilo v zbirnih centrih izvajalcev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki,
- prevzemanje in zbiranje odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, od končnih uporabnikov ter
- ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje prevzete in zbrane odpadne embalaže.

Za vrsto embalaže, ki ji bo s pogodbo prepuščena, bo družba morala zagotavljati predpisano ravnanje z odpadno embalažo v celoti, to je na vseh ravneh dajanja embalaže ali embaliranega blaga v promet in na celotnem območju, kjer nastaja odpadna embalaža.

Za zbiranje, razvrščanje in začasno skladiščenje prevzete odpadne embalaže bo morala urediti enega ali več zbirnih centrov, tako da bodo upoštevani gostota poseljenosti in obseg nastajanja odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek, ter porazdelitev zbiralnic embalaže in obseg

prevzete odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek. Upoštevati bo treba tudi prostorsko razmestitev oziroma oddaljenost objektov in naprav, kjer bo zbrana odpadna embalaža reciklirana, energetska ali drugače predelana ali odstranjena.

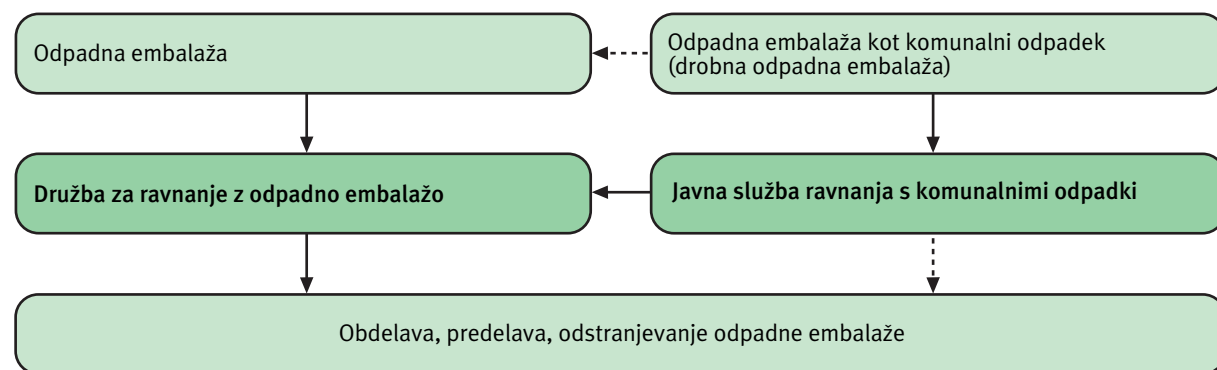
Proizvajalci, uvozniki, embalerji ali trgovci pa bodo lahko odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek, pri končnih uporabnikih zbirali tudi sami: sami bodo lahko zagotavljali njeno ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje. Pogoji za to pa bo pridobljeno potrdilo ministrstva, pristojnega za varstvo okolja, iz katerega bo razvidno, da so vpisani v evidenco proizvajalcev, uvoznikov, embalerjev in trgovcev, ki sami zagotavljajo ravnanje z lastno odpadno embalažo.

! **Obveznost za proizvajalce, uvoznike, embalerje in trgovce: do 30. junija 2003 skleniti pogodbo z gospodarsko družbo za ravnanje z odpadno embalažo.**

Proizvajalci, uvozniki, embalerji in trgovci ter končni uporabniki morajo ministrstvu za okolje in prostor poročilo o embalaži in odpadni embalaži prvič posredovati že do 31. marca 2002, in sicer za leto 2001. To zanje dejansko pomeni začetek spremljanja dogajanja na področju ravnanja z embalažo in odpadno embalažo že v letu 2001.

! **Obveznost za proizvajalce, uvoznike, embalerje in trgovce ter končne uporabnike:** Ministrstvu za okolje in prostor posredujejo prvo Poročilo o embalaži in odpadni embalaži že do 31. marca 2002 (za leto 2001).

Shematični prikaz poti odpadne embalaže

III. Pristojnosti in dolžnosti lokalnih skupnosti na področju ravnanja s komunalnimi odpadki

1.	Pristojnosti Vlade RS ter lokalnih skupnosti in proizvajalcev odpadkov	44
2.	Pravni akti, ki opredeljujejo pristojnosti in obveznosti občin na področju ravnanja z odpadki	45
	Zakon o varstvu okolja	45
	Zakon o gospodarskih javnih službah	46
	Zakon o lokalni samoupravi	46
3.	Pravni akti, ki opredeljujejo finančne zadeve v zvezi z lokalnimi javnimi službami, komunalnimi storitvami in odlaganjem odpadkov	48
	Zakon o financiranju občin in Zakon o javnih financah	48
	Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb in Uredba o predhodni prijavi cen komunalnih storitev	48
	Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov	49
4.	Pravni akt, ki opredeljuje standarde za ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami	50
	Odredba o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki	50

1. Pristojnosti Vlade RS ter lokalnih skupnosti in proizvajalcev odpadkov

Na podlagi sprejetega Nacionalnega programa varstva okolja in strategije ravnanja z odpadki ter direktive EU je Vlada Republike Slovenije pristojna za pripravo politike na področju ravnanja z odpadki in za pripravo zakonodaje. Pristojna je tudi za medresorsko usklajevanje tega področja.

Neposredno je odgovorna za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ravnanje s tistimi nevarnimi odpadki, ki niso bili zbrani kot nevarna frakcija pri komunalnih odpadkih, ter za termično obdelavo odpadkov.

Posredno je odgovorna za reševanje problematike ravnanja z odpadki na lokalni (občinski) ravni. To velja za primere, ko občina oziroma lokalna javna služba ni sposobna izvajati zakonodaje na tem področju (subsidiarna odgovornost).

Lokalne skupnosti in proizvajalci odpadkov so odgovorni za izvajanje dejavnosti na področju ravnanja z odpadki. Zaradi varstva okolja in racionalizacije opravljanja dejavnosti ter racionalne rabe prostora je za lokalne skupnosti edina možna oblika združevanja v regijske centre.

2. Pravni akti, ki opredeljujejo pristojnosti in obveznosti občin na področju ravnanja z odpadki

→ Zakon o varstvu okolja

Zakon o varstvu okolja (Ur. list RS, št. 32/93) opredeljuje ravnanje s komunalnimi odpadki in odlaganje ostankov komunalnih odpadkov kot obvezno lokalno javno službo.

V skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah (Ur. list RS, št. 32/93) mora lokalna skupnost obvezno gospodarsko službo zagotoviti z **odlokom o ravnanju z odpadki**.

Lokalna skupnost mora zagotoviti izvajanje obvezne javne službe v okviru funkcionalno in prostorsko zaokroženih oskrbovalnih sistemov. Ravnanje s komunalnimi odpadki, predvsem pa odlaganje ostanka odpadkov je dejavnost, ki je sedanje večinoma majhne občine običajno ne morejo organizirati samostojno. Zato je priporočeno povezovanje več občin v tako imenovane regijske centre za ravnanje z odpadki.

Kaj morajo določati občinski odloki o gospodarskih javnih službah?

Občine morajo v svojih **odlokih o gospodarskih javnih službah** določiti organizacijsko in prostorsko zasnovo opravljanja javne službe, določiti morajo vrsto in obseg ter pogoje za zagotavljanje in uporabo javnih dobrin oziroma storitev javnega pomena. V odlokih morajo biti opredeljene pravice in obveznosti uporabnikov javnih storitev, viri financiranja javne službe ter način oblikovanja cene storitve.

Poleg drugih pomembnih elementov za opravljanje javne službe morajo biti v občinskih odlokih navedeni vrsta in obseg objektov in naprav za izvajanje javne službe. Sem sodijo na primer eko otoki, reciklažna dvorišča, sortirnice odpadkov, odlagališča odpadkov in druge naprave za ravnanje z odpadki. Navedeno morajo občine natančno opredeliti v občinskih **odlokih o ravnanju z odpadki**.

Priporočeno je povezovanje več občin v tako imenovane regijske centre za ravnanje z odpadki.

Zakon o varstvu okolja v 26. členu opredeljuje **ravnanje s komunalnimi odpadki** kot **obvezno lokalno javno službo**. Javno službo ravnanja s komunalnimi odpadki zagotavlja občina samostojno ali pa v povezavi z več lokalnimi skupnostmi.

Če obvezna lokalna javna služba na območju občine ni zagotovljena, jo zagotovi republika v imenu in na račun občine.

→ **Zakon o gospodarskih javnih službah**

V skladu z **Zakonom o gospodarskih javnih službah** (Ur. list RS, št. 32/93) mora občina z **odlokom** za posamezno gospodarsko javno službo določiti:

- organizacijsko in prostorsko zasnovo opravljanja službe po vrstah in številu izvajalcev (na primer v režijskem obratu, javnem gospodarskem zavodu, javnem podjetju, na podlagi koncesije ali javnih kapitalskih vložkov);
- vrsto in obseg javnih dobrin ter njihovo prostorsko razporeditev;

- pogoje za zagotavljanje in uporabo javnih dobrin;
- pravice in obveznosti uporabnikov;
- vire financiranja gospodarskih javnih služb in način njihovega oblikovanja;
- vrsto in obseg objektov in naprav, potrebnih za izvajanje gospodarske javne službe;
- druge elemente, pomembne za opravljanje in razvoj gospodarske javne službe.

→ **Zakon o lokalni samoupravi**

Občina mora v skladu z **Zakonom o lokalni samoupravi** (Ur. list RS, št. 72/93) samostojno opravljati naloge javnega pomena, kot so zbiranje in odlaganje ostankov, organiziranje komunalno-redarske službe in skrb za red v občini (21. člen zakona).

V skladu z 61. členom tega zakona mora občina zagotoviti opravljanje javne službe. To pomeni, da mora ustanoviti javno podjetje in podeliti koncesijo ali pa izbrati drugo organizacijsko obliko, ki jo

predvideva **Zakon o gospodarskih javnih službah**. **Zakon o lokalni samoupravi** v 21. členu navaja, katere naloge javnega pomena mora občina opravljati samostojno. Med drugim gre za naloge občine, da:

- v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe;
- skrbi za varstvo tal, zraka, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja;
- organizira komunalno-redarstveno službo in skrbi za red v občini.

Občina v skladu z 61. členom tega zakona **zagotavlja opravljanje javnih služb**, ki jih sama določi, in javnih služb, za katere je tako določeno z **Zakonom o gospodarskih javnih službah**.

Občina zagotavlja opravljanje lokalnih javnih služb:

- neposredno v okviru občinskih služb (občinska uprava),

- z ustanavljanjem javnih gospodarskih in drugih javnih zavodov ter javnih gospodarskih služb,
- z dajanjem koncesij in
- z vlaganjem lastnega kapitala v dejavnost oseb zasebnega prava.

3. Pravni akti, ki opredeljujejo finančne zadeve v zvezi z lokalnimi javnimi službami, komunalnimi storitvami in odlaganjem odpadkov

→ Zakon o financiranju občin in Zakon o javnih financah

Financiranje obvezne lokalne javne službe se pokriva pretežno iz cen storitev.

Izvajalec javne službe (komunalno podjetje) običajno skupaj z občinsko upravo pripravi predlog cen, ki ga oblikuje na podlagi **Navodila za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb** (Ur. list RS, št. 56/01) in **Uredbe o predhodni prijavi cen komunalnih storitev** (Ur. list RS, št. 46/01).

O predlogu cen odloča občinski svet, na podlagi soglasja občinskega sveta pa izvajalec javne službe uveljavi predlagano ceno.

Financiranje gospodarskih javnih služb regulira tudi **Zakon o financiranju občin** (Ur. list RS, št. 80/94) in **Zakon o javnih financah** (Ur. list RS, št. 79/99).

Zakon o javnih financah je v proces priprave proračuna uvedel večletno načrtovanje izdatkov za investicije in državne pomoči v obliki **načrta razvojnih programov za obdobje štirih let**. Ta oblika financiranja oziroma priprava

razvojnih programov je zlasti pomembna za tako imenovana investicijska vlaganja v komunalno infrastrukturo, kot so regijski centri za ravnanje z odpadki, sanacijski postopki za odlagališča in druge naložbe v infrastrukturo.

→ Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb in Uredba o predhodni prijavi cen komunalnih storitev

Navodilo za oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb in Uredba o predhodni prijavi cen komunalnih storitev določata oblikovanje cen storitev obveznih lokalnih javnih služb. Sem sodijo med drugim tudi cene **"ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja ostankov komunalnih odpadkov"**.

Cene se oblikujejo za enoto storitve, to je kilogram ali kubični meter komunalnih odpadkov ali njihovih ostankov, ki jih ustvari uporabnik javne službe.

→ Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov

Pomemben finančni vir za ravnanje z odpadki je tudi taksa za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih, ki je opredeljena z **Uredbo o taksi za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov** (Ur. list RS, št. 70/01).

Zavezanec za plačilo takse za obremenjevanje okolja zaradi odlaganja odpadkov je upravljalec odlagališča.

Zavezanec za plačilo takse je upravljalec odlagališča. Iz takse zbrana sredstva lahko uporabimo za vse naložbe, ki izboljšajo pogoje odlaganja ostankov odpadkov ter za izgradnjo regijskih centrov za ravnanje z odpadki in zbirnih centrov, ki jih morajo občine postaviti za ločeno zbiranje odpadkov. Takso lahko uporabimo samo za naložbe, podkrepljene z ustrezno dokumentacijo (gradbenim dovoljenjem).

4. Pravni akt, ki opredeljuje standarde za ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami

→ **Odredba o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki**

Ministrstvo za okolje in prostor je z **Odredbo o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki** (Ur. list RS, št. 21/01) določilo minimalne standarde za ravnanje z ločeno zbranimi frakcijami v okviru opravljanja lokalne javne službe. Tako je občine **zadolžilo za vzpostavitev infrastrukture za izvajanje obveznosti (zbiralnice oziroma tako imenovani eko otoki, zbirni centri, sortirnice itd.)**, ki izhajajo iz odredbe. Izvajalcem javne službe je naložilo obveznosti organiziranja in izvajanja ločenega zbiranja odpadkov skladno z odredbo.

Občine morajo v svojih **odlokih o ravnanju z odpadki** upoštevati določila vseh predpisov, ki so bili sprejeti na področju odpadkov. Še posebej velja omeniti **Pravilnik o ravnanju z odpadki** (Ur. list RS, št. 84/98), **Pravilnik o odlaganju odpadkov** (Ur. list RS, št. 5/00) in **Odredbo o ravnanju z ločenimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki** (Ur. list RS, št. 21/01).

IV. Slovarček pogosto uporabljenih izrazov s področja ravnanja z odpadki

Aerobna razgradnja: razgradnja organskih snovi z mikroorganizmi, ki potrebujejo kisik za snovne spremembe

Anaerobna razgradnja: razgradnja organskih snovi z mikroorganizmi, ki ne potrebujejo kisika za snovne spremembe

Baselska konvencija o nadzoru prehoda nevarnih odpadkov preko meja in njihovega odstranjevanja določa obveznosti držav pogodbenic glede izvora, uvoza in tranzita nevarnih odpadkov ter načina izvajanja nadzora nad tem prometom

Biofilter: naprava za odstranjevanje smradu iz odpadnega zraka na osnovi sorpcije in biološke razgradnje

Biološki odpadki: odpadki z visokim deležem biološko razgradljivih organskih snovi

Bok odlagališča: površina, ki je povezana z dnom odlagališča in omejuje deponijsko telo na straneh

Biorazgradljivi odpadki: so ostanki hrane, kuhinjski odpadki, odpadki iz vrtov ali parkov, papir, karton ali drugi odpadki, ki se razgradijo, če so izpostavljeni anaerobnim ali aerobnim procesom razgrajevanja

Čistilna naprava: naprava za čiščenje odpadne vode

Čiščenje odpadne vode: zmanjšanje koncentracije snovi v odpadnih vodah s fizikalnimi, kemijskimi in biološkimi postopki

Delež recikliranja: delež obdelanih odpadnih snovi v količini zajetih odpadnih snovi, izražen v odstotkih

Deponija odpadkov: prostor ali objekt, namenjen za trajno, urejeno in nadzorovano odlaganje odpadkov

Deponijska izcedna voda:
(1) voda, ki se izceja iz deponijskega telesa in je različno obremenjena z organskimi in anorganskimi snovmi
(2) izcedna voda v deponijskem telesu, sestavljena iz pretežno padavinske vode, ki je vdrla v deponijsko telo, iz onesnažene presežne vode iz odpadkov z visokim deležem vode in iz reakcijske vode, ki nastaja pri razgradnji odpadkov

Deponijski plin: plinska zmes, sestavljena pretežno iz metana (CH₄) in ogljikovega dioksida (CO₂), ki nastaja pri anaerobni razgradnji organskih snovi v odlagališču

Deponijsko telo: odpadki, ki so vgrajeni na območju odlagališča, vključno s tehnično opremo odlagališča (na primer talno tesnjenje in končno prekritje odlagališča)

Dno odlagališča: površina, na katero se nalaga deponijsko telo

Eksplozivni odpadek: odpadek, ki eksplodira pri vžigu s plamenom oziroma je na udarec ali trenje bolj občutljiv kot dinitro benzen

Embalaža s kavcijo: embalaža za večkratno uporabo, ki se oddaja s kavcijo

Embalaža za enkratno uporabo: embalaža, ki je namenjena enkratni uporabi

Embalaža za večkratno uporabo: večkrat uporabljena embalaža, ki se izposoja in vrača oziroma se oddaja ob kavciji

Emisija:
(1) odvajanje snovi iz izvora emisije v atmosfero (opomba: izraz 'emisija' se uporablja v pogovornem jeziku skladno s to definicijo kot splošna oznaka za snovi, ki izhajajo iz nekega vira onesnaževanja zraka);
(2) zrak: onesnaževalci zraka, ki prehajajo v atmosfero in se v njej razpršijo;
(3) voda: oddajanje snovi in/ali energije v okolje (v tem primeru v vodo) kot posledica človekovega ravnanja

Emisija odpadnih plinov: odvajanje plinov v atmosfero

Emisijski izvor: obrat ali naprava, ki oddaja snovi in/ali energijo (na primer zvok, vibracije, sevanje, toploto) v okolje

Energetska izraba: obdelava odpadkov z izkoriščanjem energije, ki se sprosti v procesu obdelave odpadkov

Frakcija komunalnih odpadkov: istovrstne sestavine komunalnih odpadkov, ki so posledica ločevanja odpadkov

Gospodarjenje z odpadki: zbir vseh ukrepov, ki se nanašajo tako na odpadke kot tudi na njihovo ciljno razvrščanje z upoštevanjem njihovih vplivov na okolje in njihove gospodarnosti

Gospodinjski odpadki: pretežno trdni odpadki iz gospodinjstev

Imisija: vpliv onesnaženja zraka na ljudi, živali, rastline in materialne dobrine

Inertna snov: odpadek z zelo majhno vsebnostjo škodljivih snovi, ki ga je dopustno odlagati brez izvajanja tehničnih ukrepov za zajetje izcedne vode in brez odplinjanja

Inertni odpadki: odpadki, ki se fizikalno, kemično in biološko ne spreminjajo ter ne vplivajo na druge snovi na način, ki bi povečal obremenitev okolja

Jamstvo za prevzem: jamstvo za prevzem odpadkov (na primer iz obrata za obdelavo odpadkov)

Katalog odpadkov: seznam vrst odpadkov po skupinah snovi ali po izvoru; odpadki so razvrščeni po večmestnih ključnih številkah

Katalog vrst odpadkov: seznam vrst odpadkov po določenih kriterijih

Kataster odpadkov: na uradnem mestu sestavljen popis odpadkov, ki nastajajo na določenem območju

Ključne številke odpadkov: večmestni številčni sistem, po katerem so razvrščene posamezne vrste odpadkov po snovnih lastnostih ali izvoru

Količina odpadkov: masa odpadkov, podana v kilogramih

Kompost: produkt, ki nastaja pri pretežno aerobni razgradnji in pretvorbi organskih snovi

Kompostiranje: aerobni postopek razgradnje trdnih odpadkov

Komunalni odpadki: pretežno trdni odpadki, ki nastanejo v gospodinjstvih, in drugi, gospodinjiskim odpadkom podobni odpadki iz obrti, industrije, kmetijstva, gozdarstva in iz podobnih dejavnosti v javnem sektorju, ki so po svoji naravi in sestavi podobni gospodinjiskim odpadkom

Končna obdelava odpadkov: uporaba mehansko-fizikalnih, kemijskih in elektro-kemijskih, bioloških ali termičnih postopkov za pretvorbo odpadkov v plinaste snovi ali za olajšanje urejenega odlaganja (na primer z zmanjšanjem volumna) kot tudi neposredno urejeno odlaganje odpadkov

Končni uporabnik embalaže: sta potrošnik, ki zaradi končne uporabe ali potrošnje embaliranega blaga embalažo oddvoji od blaga ali jo izprazni, tako da nastane odpadna embalaža, in trgovec, ki zaradi nadaljnje prodaje blaga embalažo oddvoji od blaga ali jo izprazni tako, da nastane odpadna transportna ali sekundarna embalaža

Kondicioniranje:
(1) odpadkov: predobdelava odpadkov za določene postopke obdelave ali za odlaganje;
(2) mulja: postopki za izboljšanje lastnosti mulja (predvsem sposobnosti dehidriranja), na primer z dodatki kemikalij ali s termično obdelavo

Kosovni odpadki: pretežno trdni odpadki, ki jih zaradi nepraktičnosti pri manipulaciji ali velikosti ni možno zbirati na način, vpeljan za komunalne odpadke

Lastnost odpadka: zbir značilnosti odpadka

Ločeno zbrane frakcije: so ločeno zbrane frakcije v skupini s klasifikacijsko številko 20 01 iz klasifikacijskega seznama odpadkov, določenega v predpisu o ravnanju z odpadki

Ločevalnik: naprava, v kateri se izločajo snovi iz odpadne vode zaradi vpliva težnosti ali centrifugalne sile, kot na primer ločevalnik maščob, ločevalnik lahkih tekočin (ločevalnik bencina, ločevalnik kurilnega olja), ločevalnik težkih tekočin, hidrociklon, ločevalnik škroba, centrifuga

Masovni odpadki: istovrstni odpadki, ki nastajajo v velikih množinah, imajo omejeno vsebnost škodljivih snovi in zanje obdelava ni potrebna

Naprava za pirolizo odpadkov: zbir vseh priprav za termično razgradnjo organskih snovi v odpadku z neposrednim segrevanjem v odsotnosti zraka ali ob pomanjkanju kisika ter s hrambo piroliznih plinov oziroma z dodatnim sežigom, odvajanjem plinov iz sežiga in njihovim čiščenjem

Nevarni odpadki: so trdni ali tekoči odpadki, ki so nevarni odpadki po predpisu o ravnanju z odpadki; vplivajo lahko na zdravje ljudi, na življenjske pogoje živali in rastlin ter na ostalo okolje, zato je potrebna posebna previdnost in posebni ukrepi pri ravnanju z njimi

Obdelava odpadkov: je vsak fizikalni, termični, kemični ali biološki proces, vključno s sortiranjem odpadkov, s katerim se spremenijo lastnosti odpadkov z namenom zmanjšanja njihove prostornine ali nevarnih lastnosti, lažjega ravnanja z njimi ali povečanja možnosti za njihovo predelavo

Obdelava odpadne vode: skupni izraz za predobdelavo (na primer zadrževanje, nevtralizacija) ter čiščenje odpadnih vod in obdelavo blata iz čistilnih naprav

Območje odlagališča: območje odlagališča, zavarovano z ograjo ali z naravno ločnico

Obremenitev okolja: poslabšanje življenjskih pogojev za ljudi, živali in rastline kot posledica dejavnosti ljudi

Obveznost dostave: obveznost dostave odpadkov v določen obrat

Obveznost evidence: obveznost proizvajalca odpadkov dokazati, da je ravnanje in oskrba odpadka v skladu s predpisi

Obveznost prevzema: obveznost proizvajalca ali trgovca, da prevzame iztrošeno blago (na primer iztrošene baterije)

Odpadek iz obrti: odpadek iz obrtnih obratov in podobnih dejavnosti v javnem sektorju

Odpadki iz kmetijstva: odpadki iz kmetijstva, gozdarstva in podobnih dejavnosti v javnem sektorju

Odpadki iz naselij: gospodinjski odpadki

Odpadki na izvoru: odpadki, ki se nahajajo pri povzročitelju odpadkov

Odpadki, podobni gospodinjskim odpadkom: pretežno trdni odpadki iz obrti, industrije, kmetijstva in gozdarstva kot tudi iz podobnih dejavnosti v javnem sektorju, ki so po svoji sestavi primerljivi z gospodinjskimi odpadki in nastajajo na podoben ali enak način kot v gospodinjstvu

Odlagališče odpadkov: objekt ali več objektov za odlaganje odpadkov v tla, na tla ali pod zemljo

Odpadna embalaža, ki je komunalni odpadek: je odpadna, prodajna, sekundarna ali transportna embalaža, ki nastaja kot odpadek v gospodinjstvih ali kot po naravi in sestavi gospodinjskim odpadkom podoben odpadek v industriji ali obrtni, storitveni ali drugi dejavnosti

Odpadna embalaža, ki ni komunalni odpadek: je odpadna prodajna, sekundarna ali transportna embalaža, ki nastaja kot odpadek pri opravljanju proizvodne, trgovinske, storitvene ali druge dejavnosti

Oskrba komunalnih odpadkov: oskrba odpadkov v lokalni skupnosti (občini)

Osnova odlagališča: poravnana površina, na katero se zgradi sistem talnega tesnjenja odlagališča

Planum odlagališča (glej Osnova odlagališča)

Podzemno odlagališče: odlagališče odpadkov v podzemnih jamah, na primer v opuščeni rudnikih

Ponovna uporaba odpadkov: uvajanje odpadkov v naravne ali umetne snovne tokove, pretežno kot sekundarne surovine ali za pridobivanje energije

Povratna embalaža (glej Embalaža za večkratno uporabo)

Predsortiranje: groba snovna ločitev zmesi snovi pred pravim sortiranjem

Prekritje odlagališča: zadnje površinsko prekritje deponijskega telesa pred rekultivacijo

Prevoz odpadkov: prevoz odpadkov z mesta priprave, iz zbiralnice ali vmesnega skladišča do mesta njihove ponovne uporabe ali končne obdelave

Princip povzročitelja: načelo, da je povzročitelj odgovoren za ukrepe za preprečitev in/ali odstranitev poškodb v okolju ali vplivov na okolje

Prostornina odlagališča: največja dovoljena uporabna prostornina za odlaganje odpadkov, ob upoštevanju zaključnega prekritja in ukrepov pri rekultiviranju

Razvrščanje odpadkov: razporeditev odpadkov po določenih kriterijih (na primer po izvoru, sestavi)

Recikliranje: ponovna uporaba (snovna obdelava) že uporabljenih odpadnih snovi, s pomočjo katere lahko izdelamo podobne ali nove proizvode

Rekultiviranje odlagališča: ponovna vključitev odlagališča v pokrajino

Sanacija starega bremena:
(1) odstranitev vzrokov onesnaženja tal (na primer obdelava tal, zamenjava tal)
(2) odstranitev izvora ogrožanja in odstranitev nevarnosti iz onesnažene okolice

Snovni tok odpadkov: pot odpadkov od izvora preko predelave in obdelave do končne odstranitve odpadkov

Snovna izraba odpadkov: ponovna uporaba odpadkov in izdelava novih podobnih ali drugačnih izdelkov za potrošnjo ali proizvodnjo

Skupinska embalaža: embalaža, ki hkrati opravlja funkciji transportne in prodajne embalaže, velja za prodajno embalažo

Sistem za tesnjenje dna odlagališča: tehnični sistem, ki preprečuje iztekanje deponijske izcedne vode v podtalje; tvori ga talno tesnjenje in sistem odvodnjavanja dna

Sorpcija: postopek, pri katerem se neka snov selektivno vsrka ali naloži na drugi snovi, s katero je prišla v stik

Sortirna analiza: kvantitativna in kvalitativna določitev snovnih komponent z razvrščanjem

Stiskalnica odpadkov: naprava za zgoščevanje odpadkov

Tehnika za obdelavo odpadkov: skupno ime za vse tehnike, ki jih uporabljamo pri obdelavi odpadkov

Termična obdelava: obdelava odpadkov s termičnimi postopki z namenom spremeniti njihove kemijske, fizikalne oziroma biološke lastnosti

Tesnjenje bokov: stranska tesnitev deponije, ki je povezana s talnim tesnjenjem in onemogoča nenadzorovano izhajanje okolju škodljivih plinastih in tekočih snovi iz deponijskega telesa, obenem pa onemogoča vdor vode v deponijsko telo

Tesnjenje dna: tesnitev osnovne deponije, ki omogoča in zagotavlja zbiranje izcedne vode z drenažo, tako da izcedna voda iz deponijskega telesa ne onesnažuje podtalnice in površinskih vod, hkrati pa onemogoča vdor vode v deponijsko telo

Transportna embalaža: hkrati opravlja funkciji transportne in prodajne embalaže, velja za prodajno embalažo

Uporaba deponijskega plina: izraba energetske vrednosti deponijskega plina

Uporaba odpadne toplote: zbiranje in uporaba vseh tokov procesne toplote, ki se ne uporabi v samem procesu, predstavlja pa koristen toplotni vir

Vmesno skladiščenje odpadkov: prehodno, varno skladiščenje odpadkov v sklopu obdelave odpadkov

Vrsta odpadkov: razvrščanje odpadkov po izvoru (na primer iz gospodinjstev, obrti itd.) ali po sestavinah (na primer odpadki, ki vsebujejo olja itd.) ali po drugih kriterijih

Vzdrževanje odlagališča po zapolnitvi: ukrepi, ki zagotavljajo dolgoročno obratovanje vseh naprav v okviru odlagališča za preprečevanje trajne škode v okolju in omogočajo rekultiviranje

Začasno skladišče odpadkov: naprava, v kateri ali na kateri se skladiščijo določene odpadne snovi z namenom kasnejše obdelave

Zavarovanje pred vplivi starega bremena: preprečitev okoljske škode, predvsem širjenja emisij zdravju in okolju škodljivih snovi iz starih bremen

Zbiranje ločenih frakcij: zbiranje komunalnih odpadkov po katerikoli shemi izvajanja javne službe, po kateri se iz skupnega snovnega toka komunalnih odpadkov izločijo posamezne ločene frakcije, preden se komunalne odpadke odstrani

Zbiranje ločenih frakcij se izvaja:

- s prevzemanjem posameznih ločenih frakcij, ki jih povzročitelji komunalnih odpadkov prepuščajo izvajalcu javne službe v zbiralnicah ali zbirnih centrih,
- s prevzemanjem kosovnih odpadkov v zbirnih centrih in na prevzemnih mestih kosovnih komunalnih odpadkov, kjer po vnaprej dogovorjenem urniku povzročitelj komunalnih odpadkov pušča večje kose ločenih frakcij in

- z obdelavo komunalnih odpadkov s sortiranjem z namenom, da se izločijo ločene frakcije

Zmanjševanje količin odpadkov in preprečevanje nastajanja odpadkov: zbir vseh ukrepov za zmanjšanje količin odpadkov ali preprečevanje nastajanja odpadkov v procesih proizvodnje in porabe

Življenjska doba biofiltra: čas uporabnosti biofiltrnega materiala

V. Priloge

1. Vprašalnik za upravljalce odlagališč odpadkov	64
2. Kaj mora narediti upravljalec obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati do 31. 12. 2003?	66
3. Kaj mora narediti upravljalec obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati po koncu leta 2008?	68
4. Beležke	71

1. Vprašalnik za upravljalce odlagališč odpadkov

Podatki o prostorskih aktih, ki jih ima upravljalca odlagališča			
Obratovanje odlagališča			
Vrsta upravnega akta	Št. in datum izdaje	da	ne
Uporabno dovoljenje			
Gradbeno dovoljenje			
Lokacijsko dovoljenje za obratovanje			
Izjava, ali je odlagališče opredeljeno v prostorskih aktih lokalne skupnosti			
Urejeno lastništvo nad zemljiščem, na katerem je odlagališče			
Zapiranje odlagališča			
Vrsta upravnega akta	Št. in datum izdaje	da	ne
Uporabno dovoljenje			
Gradbeno dovoljenje			
Lokacijsko dovoljenje za zapiranje			
Izjava, ali je odlagališče opredeljeno v prostorskih aktih lokalne skupnosti			
Urejeno lastništvo nad zemljiščem, na katerem je odlagališče			

Podatki o vrsti odpadkov, ki se odlagajo na odlagališču			
Vrsta odpadka	da	ne	
Komunalni odpadki			
Ostali odpadki			
Ocena razpoložljivega prostora do 2008 v m ³			
Pogodbeni odnos z imetnikom nekomunalnih odpadkov za odlaganje na odlagališču			
	da	ne	Št. pogodb
Občine, katerih odpadki se odlagajo na odlagališču			
Upravni akt, na osnovi katerega je bil dan status upravljalca odlagališča			
		Fotokopija upravnega akta	
		da	ne

2. Kaj mora narediti upravljalec obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati do 31. 12. 2003?

Ukrep	Člen	Rok	Poročanje upravnemu organu	Upravni akt
LETO 2000				
Odpadke je dovoljeno odlagati samo na odlagališčih	4	5. 02. 2000		
Prepoved odlaganja nekaterih odpadkov	9	5. 02. 2000		
Prepoved odlaganja - odlagališče nevarnih odpadkov	9	1. 01. 2003		
Prepoved odlaganja za cele rabljene gume	58, 9	5. 02. 2004		
Prepoved odlaganja razrezane rabljene gume	58, 9	5. 02. 2007		
Razvrstiti odlagališče v eno od kategorizacij	62	5. 02. 2000		
Namestiti tablo	63, 41	1. 07. 2000		
Zagotoviti pregled dokumentacije, vizualni pregled	63, 20	1. 07. 2000		
Tehtati odpadke	63, 20	1. 07. 2000		
Sporočiti, da se bo odlagališče zaprlo do 31. 12. 2003	64	31. 12. 2003	Agencija RS za okolje	
Določiti odgovorno osebo in namestnika, sporočiti	63, 47	31. 12. 2000	Inšpektorat RS za okolje in prostor	
Zagotoviti poslovnik	63, 48	31. 12. 2000		

LETO 2001				
Zagotoviti oceno odpadkov - kjer je to potrebno	59, 11	1. 01. 2001		
Kontrolne kemične analize	63, 26	31. 12. 2001		
Obratovalni dnevnik - za nevarne in nenevarne odpadke	63, 52	31. 12. 2001		
Obratovalni monitoring	63, 49	31. 12. 2001		
Ograja	63, 41	31. 12. 2001		
Pranje vozil	63, 41	31. 12. 2001		
Parkirne in obračalne površine	63, 41	31. 12. 2001		
Preprečevanje prašenja	63, 41	31. 12. 2001		
Skladišče za zavrnjene odpadke	63, 41	31. 12. 2001		
Redni pregledi telesa odlagališča	63, 51	31. 12. 2001		
LETO 2002				
Odlagati le obdelane odpadke	1.01.2002	1. 01. 2002		
LETO 2003				
Upoštevati prilogo 1 za nevarne odpadke (Pravilnik o odlaganju odpadkov)		1. 01. 2003	Agencija RS za okolje	
Predložiti poročilo o pregledih in monitoringu za leto 2002	63, 51	31. 03. 2003 za 2002	Agencija RS za okolje	
Predložiti podatke o odgovorni osebi, ukrepih zapiranja, posnetek odlaganja, program izvajanja meritev	64, 54	30. 06. 2003		

3. Kaj mora narediti upravljalec obstoječega odlagališča, ki bo prenehalo obratovati po koncu leta 2008?

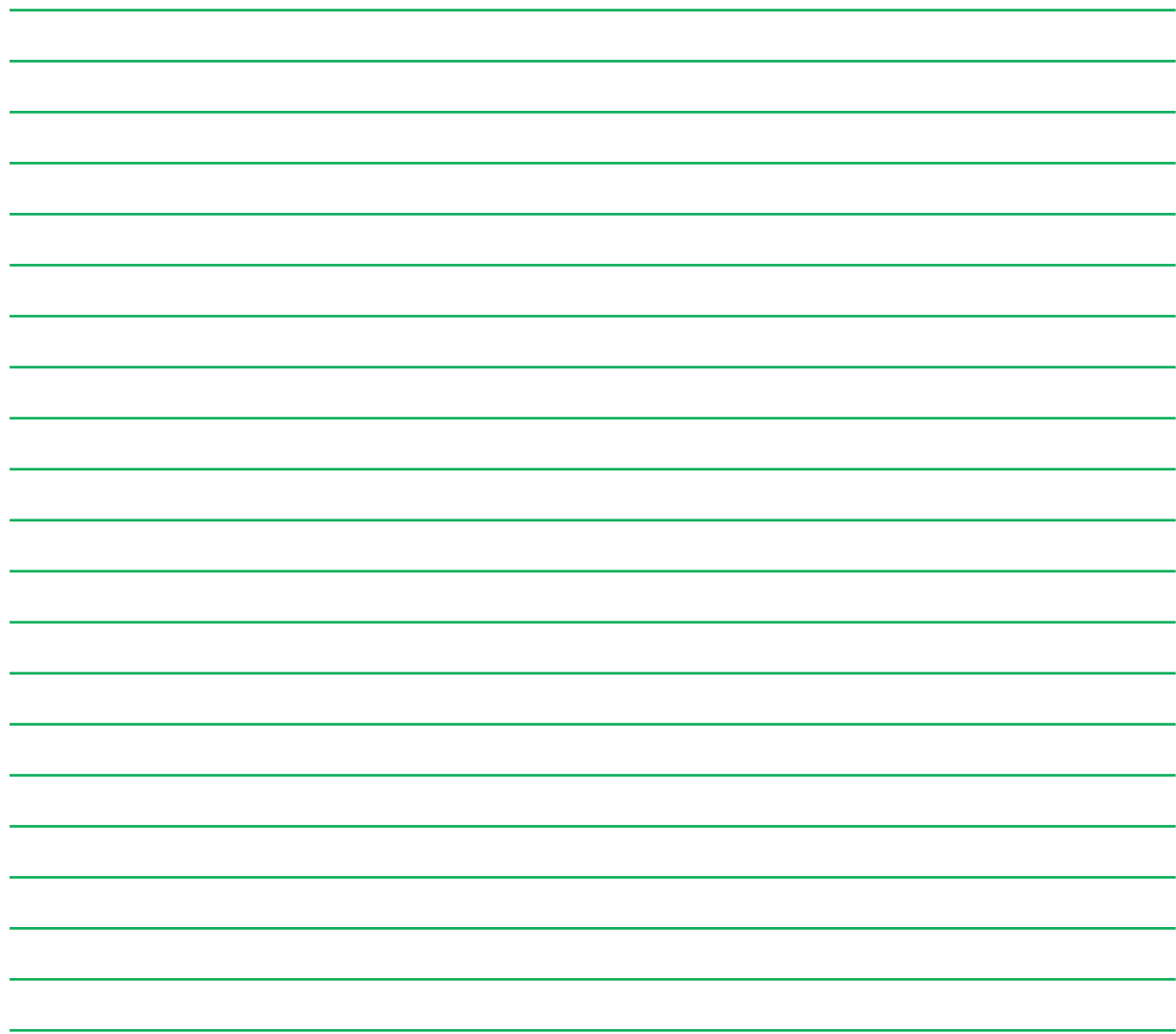
Ukrep	Člen	Rok	Poročanje upravnemu organu	Upravni akt
LETO 2000				
Odpadke je dovoljeno odlagati samo na odlagališčih	4	5. 02. 2000		
Prepoved odlaganja nekaterih odpadkov	9	5. 02. 2000		
Prepoved odlaganja - odlagališče nevarnih odpadkov	9	1. 01. 2003		
Prepoved odlaganja za cele rabljene gume	58, 9	5. 02. 2004		
Prepoved odlaganja za razrezane rabljene gume	58, 9	5. 02. 2007		
Razvrstiti odlagališče v eno od kategorizacij	62	5. 02. 2000		
Namestiti tablo	63, 41	1. 07. 2000		
Zagotoviti pregled dokumentacije, vizualni pregled	63, 20	1. 07. 2000		
Tehtati odpadke	63, 20	1. 07. 2000		
Sporočiti, da se bo odlagališče zaprlo do 31. 12. 2003	64	31. 12. 2003	Agencija RS za okolje	
Določiti odgovorno osebo in namestnika, sporočiti	63, 47	31. 12. 2000	Inšpektorat RS za okolje in prostor	
Zagotoviti poslovnik	63, 48	31. 12. 2000		

LETO 2001				
Zagotoviti oceno odpadkov - kjer je to potrebno	59, 11	1. 01. 2001		
Kontrolne kemične analize	63, 26	31. 12. 2001		
Obratovalni dnevnik - za nevarne in nenevarne odpadke	63, 52	31. 12. 2001		
Obratovalni monitoring	63, 49	31. 12. 2001		
Ograja	63, 41	31. 12. 2001		
Pranje vozil	63, 41	31. 12. 2001		
Parkirne in obračalne površine	63, 41	31. 12. 2001		
Preprečevanje prašenja	63, 41	31. 12. 2001		
Skladišče za zavrnjene odpadke	63, 41	31. 12. 2001		
Redni pregledi telesa odlagališča	63, 51	31. 12. 2001		
LETO 2002				
Odlagati le obdelane odpadke	1. 01. 2002	1. 01. 2002		

LETO 2003				
Upoštevati priložo 1 za nevarne odpadke (Pravilnik o odlaganju odpadkov)		1. 01. 2003	Agencija RS za okolje	
Predložiti poročilo o pregledih in monitoringu za leto 2002	63, 51	31. 03. 2003 za 2002	Agencija RS za okolje	Odločba o potrditvi programa + biorazgradljivi odpadki
Program prilagoditve	65	31. 12. 2003		
LETO 2004				
Urediti zajem in čiščenje izcednih vod	66, 33, 30	31. 12. 2004		
Prekrivanje površin zapolnjenih delov telesa odlagališča	66, 38	31. 12. 2004		
LETO 2005				
Urediti zajem in sežig plinov	66, 40	31. 12. 2005		

4. Beležke

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Izdajatelj:
Ministrstvo za okolje in prostor,
Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana

Besedilo:
dr. Jani Zore in Dušan Marc,
Ministrstvo za okolje in prostor

Uredništvo in redakcija besedila:
Manca Šetina Miklič,
Ministrstvo za okolje in prostor, Služba za odnose z javnostmi
in
Darinka Pek Drapal, Mojca Drevenšek,
PR'P Odnosi z javnostmi

Produkcija:
Pristop

Grafična obdelava in tisk:
Mond Grafika

Naklada:
2.500

Ljubljana, november 2001

